СОВЕТ ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
Ул. Чехова, д.18, с. Верхний Услон, 422570

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ
Чехов ур., 18 нче йорт, Югары ослан авылы, 422570

Тел.: (84379) 2-13-38, факс: (84379) 2-18-39. E-mail: sovet.uslon@tatar.ru, verhniy-uslon.tatarstan.ru

РЕШЕНИЕ | КАРАР

19.08.2019 | с. Верхний Услон | № 48-548___

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Югары Ослан авыл җирлегенең генераль планын раслау турында

Югары Ослан муниципаль районы Югары Ослан авыл җирлегенең тотрыклы үсеше өчен шартлар тудыру максатыннан, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына, Югары Ослан авыл җирлеге Уставына таянып, халык тыңлауларының беркетмәсен, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан 2019 елның 05.04. расланган генераль план проекты буенча Бәяләмәне исәпкә алып

Югары Ослан муниципаль районы Советы
карар чыгарды:

1. Югары Ослан муниципаль районының Югары Ослан авыл җирлеге генераль планын кушымталар нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы Хокукый мәгълүматның рәсми порталында урнаштырырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Югары Ослан муниципаль районы Советының икътисади үсеш, экология, табигый ресурслар һәм җир мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет Рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Башлыгы **М.Г. Зиатдинов**

Югары Ослан муниципаль районы
Советының 19.08.2019 ел,
№ 48-548 карарына
№1 Кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАННЫ НИГЕЗЛӘҮ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

Том 3

Аңлатма язуы

2019 ел

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Югары Ослан авыл җирлегенең генераль планы түбәндәге составта эшләнде:

Расланган өлеш

Текст материаллары:

тәртип №	Исеме	Том
1	**Территориаль планлаштыру турында нигезләмәләр**	1

График материаллар:

бит №	Исеме	Том	Масштаб
1	Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектларын урнаштыру буенча планлаштырылган Карта	2	1:10 000
2	Җирлекнең функциональ зоналары картасы	2	1:10 000
3	Торак пункт чикләре картасы	2	1:10 000

Кушымта

тәртип №	Исеме	Том
1	Торак пункт чикләре турында мәгълүмат	–

Генераль планны нигезләү буенча материаллар

Текст материаллары:

тәртип №	Исеме	Том
1	**Аңлатма язуы**	3

График материаллар:

тәртип №	Исеме	Том	Масштаб
1	Җирлек территориясен заманча куллану картасы	4	1:10 000
2	Территорияне махсус куллану шартлары булган зоналарның чикләре картасы (гамәлдәге нигезләмә)	4	1:10 000
3	Территорияне махсус куллану шартлары булган зоналарның чикләре картасы (проект тәкъдиме)	4	1:10 000
4	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр картасы	4	1:10 000

ЭЧТӘЛЕК

1. Кереш 4
 1.1. Генераль планның максатлары һәм бурычлары. 4
 1.2. Комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелеше документлары һәм кулланыла торган материаллар турында мәгълүматлар 4
 1.3. Авыл җирлегенең кыскача характеристикасы 6
2. ҖИРЛЕК ТЕРРИТОРИЯСЕНЕҢ БҮГЕНГЕ ТОРЫШЫНА ҺӘМ КУЛЛАНЫЛЫШЫНА АНАЛИЗ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ 7
 2.1. Транспорт инфраструктурасы 7
 2.2. Җитештерү һәм склад объектлары 9
 2.3. Торак фонды 9
 2.4. Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар 10
 2.5. Туризм һәм рекреация объектлары 16
 2.6. Зиратлар, махсус билгеләнештәге объектлар 17
 2.7. Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү 18
 2.8. Табигать шартлары һәм экологик хәл 22
  2.8.1. Табигать шартлары һәм ресурслары 22
  2.8.2. Әйләнә-тирәлекнең торышын бәяләү 25
  2.8.3. Экологик хәлне оптимальләштерү чаралары 27
3. ТОРАК ПУНКТЛАРЫ ЧИКЛӘРЕ 30
 3.1. Торак пунктлар территорияләре чикләреннән чыгарыла торган торак пунктлар территорияләре чикләренә кертелә торган җир кишәрлекләре исемлеге 30
 3.2. Торак пунктлар территорияләре чикләреннән читтә урнашкан һәм торак пунктлар чикләренә кертелергә тәкъдим ителмәгән «торак пунктлар җирләре» категориясендәге җир кишәрлекләре 32
 3.3. Торак пунктлар чикләренә кертелә торган урман фондына керүче территорияләр турында белешмәләр 37
4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ 39
5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР 39
6. ТЕРРИТОРИЯНЕ ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР 40
7. ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР БАРЛЫККА КИЛҮ КУРКЫНЫЧЫ ТӨП ФАКТОРЛАРНЫҢ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ 43
8. ПРОЕКТНЫҢ ТӨП ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ 52
КУШЫМТАЛАР 54
 Кушымта 1 55
 Кушымта 2 57
 Кушымта 3 59
 Кушымта 4 64

1. КЕРЕШ

Югары Ослан авыл җирлеге Генераль планы проектының заказчысы-Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Югары Ослан авыл җирлеге Башкарма комитеты.

Проектны эшләүче - «Максима» җаваплылыгы чикләнгән җәмгыяте.

Проект 2040 елга кадәр исәпләнгән вакытка әзерләнгән, тормышка ашыру этаплары билгеләнмәгән.

1.1. Генераль планның максатлары һәм бурычлары

Генераль планны эшләүнең төп максатлары булып тора:

- җирлекнең шәһәр төзелеше үсешен тәэмин итү һәм юнәлешен билгеләү;

– авыл җирлеген җирле дәрәҗәдәге шәһәр төзелеше документлары белән тәэмин итү.

Әлеге максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны үтәү таләп ителә:

– авыл җирлеге территориясен комплекслы бәяләү;

– торак пунктларның чикләрен билгеләү;

- җирлек территориясен функциональ зоналаштыру, функциональ зоналарның параметрларын билгеләү;

– мөмкин булган торак төзелеше өчен территорияләрне билгеләү;

- җитештерү һәм склад функцияләрен үстерү өчен территорияләрне билгеләү;

- транспорт һәм инженерлык инфраструктурасын үстерү;

- туризмны һәм рекреацияне үстерү;

- халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү.

Генераль планның проект карарлары Югары Ослан авыл җирлеге һәм Югары Ослан муниципаль районының социаль-икътисади үсеш планнарын формалаштыру яки төзәтү, җирдән файдалану һәм төзелеш, территорияне планлаштыру кагыйдәләрен әзерләү өчен нигез булып тора.

1.2. Комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары, шәһәр төзелеше документлары һәм кулланыла торган материаллар турында мәгълүмат

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Югары Ослан авыл җирлегенең генераль планы проекты Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының түбәндәге норматив хокукый актлары таләпләре нигезендә әзерләнде:

– Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше кодексы, 29.12.2004 ел, № 190-ФЗ;

– Россия Федерациясе Җир кодексы, 25.10.2001 ел, № 136-ФЗ;

– Россия Федерациясенең Урман кодексы, 04.12.2006 ел, № 200-ФЗ;

– Россия Федерациясенең Су кодексы, 03.06.2006 ел, № 74-ФЗ;

– «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

– «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмат белән тәэмин итү турында» 09.06.2006 ел, № 363 РФ Хөкүмәте карары;

– «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

– «Югары Ослан муниципаль районы «Муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм

аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 19-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;

– РФ төзелеш һәм торак-коммуналь комплекс буенча дәүләт комитетының 29.10.2002 ел, № 150 «Шәһәр төзелеше документларын эшләү, килештерү, экспертиза һәм раслау тәртибе турында инструкцияне раслау турында» карары (СНиП 11-04-2003) (29.12.2004 ел, № 190-ФЗ РФ Шәһәр төзелеше Кодексына каршы килми торган өлешендә) (СНиП 11-04-2003));

-СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»;

СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар»;

– «2019 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (2016 елның 18 ноябрендәге редакциядә);

– Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 13.03.2018 ел, № 149 карары белән расланган калдыклар белән, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территориаль схема.

Әлеге проект түбәндәге социаль-икътисадый үсеш программаларының һәм планнарының Нигезләмәләрен исәпкә алып әзерләнгән:

– «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән расланган Стратегия (алга таба-Стратегия);

– 2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәрге план чорына Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының социаль-икътисади үсеш стратегиясе (әзерлек стадиясендә).

Стратегия нигезендә Югары Ослан муниципаль районы территориясе түбәндәге проектларны тормышка ашыру территориясе булып тора: «Кучерүне реновацияләү», «Казан агломерациясенең инженерлык инфраструктурасын үстерү һәм модернизацияләү», «Казанның шәһәр яңы зонасы», «Сәнәгать зоналары редевелопменты», «Казан агломерациясенең транспорт инфраструктурасын үстерү», «Идел-Кама агымы «Экозонасы», «Чиста юл» флагман проекты, Казан икътисадый зонасында калдыклар белән идарә итү буенча проект.

Генераль планда каралган чаралар Стратегиянең югарыда күрсәтелгән проектларына каршы килми.

Җирлек территориясендә гамәлдә булган территориаль планлаштыру документлары:

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 28 декабрендәге 2607-р номерлы боерыгы белән расланган Сәламәтлек саклау өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы;

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 26.02.2013 ел, № 247-р боерыгы белән расланган югары һөнәри белем бирү өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы;

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган федераль транспорт өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы;

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 13 августындагы 1416-р номерлы боерыгы белән расланган (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 28 декабрендәге 2973-р номерлы боерыгы белән расланган редакциясендә) торба үткәргеч транспорты өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы;

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 11 ноябрендәге 2084-р номерлы боерыгы белән расланган (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 15 ноябрендәге

2525-р номерлы боерыгы белән расланган редакциясендә) энергетика өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы;

– Россия Федерациясе Президентының 2015 елның 10 декабрендәге 615с номерлы Указы белән расланган оборона һәм куркынычсызлык өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы;

– Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.02.2011 ел, № 134 карары белән расланган (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 9 июлендәге 559 номерлы карары белән расланган редакциясендә) Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасы;

– Югары Ослан муниципаль районы Советының 21.08.2012 ел, № 30-298 карары белән расланган Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы.

Проектны әзерләгәндә файдаланылды:

- җирне дистанцион зондлаштыру материаллары-космик фото;

– дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсенең кадастр исәбе мәгълүматлары;

– федераль дәүләт статистикасы хезмәте мәгълүматлары;

- 1:10000 масштабтагы картографик нигез, ул РКЦ «Земля» АҖ тарафыннан тәкъдим ителгән.

1.3. Җирлекнең кыскача характеристикасы

Югары Ослан авыл җирлеге Югары Ослан муниципаль районының төньяк-көнчыгыш өлешендә урнашкан. Аның мәйданы – 6098,338 га, төньяктан һәм көнчыгыштан – «Казан шәһәре» шәһәр округы, төньяктан-Печищи авыл җирлеге, көнбатыштан – Яр буе Морквашы авыл җирлеге, көньяктан-Октябрьский һәм Түбән Ослан авыл җирлекләре белән чиктәш.

Югары Ослан авыл җирлеге чиге «Югары Ослан муниципаль районы муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31.01.2005 ел 19-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән. Җирлек чиге турында белешмәләр күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында бирелгән.

Җирлек территориясендә өч торак пункт урнашкан: Югары Ослан авылы (муниципаль район һәм авыл җирлегенең административ үзәге), Киров ис. п. һәм Студенец ав.

Авыл җирлеге үзенчәлекләренә аның Казан шәһәренә якын урнашуы һәм аның инфраструктурасы, югары рекреацион потенциалы белән бәйле булуы да керә.

Югары Ослан авыл җирлеге җирле үзидарә органнары мәгълүматлары буенча, 2019 елның 1 гыйнварына 5154 кеше, шул исәптән: Югары Осланда-4822 кеше, Киров ис. п.-320 кеше; Студенец ав.-12 кеше. Халыкның шактый өлешен шулай ук сезонлы халык тәшкил итә.

2. АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ ҺӘМ ТЕРРИТОРИЯДӘН ФАЙДАЛАНУ БУЕНЧА АНАЛИЗ. ГЕНЕРАЛЬ ПЛАН ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘҮ

2.1. Транспорт инфраструктурасы

Җирлекнең транспорт инфраструктурасы автомобиль һәм су транспорты белән тәкъдим ителә. Тимер юл һәм һава транспорты, шулай ук торбаүткәргеч транспорт тәкъдим ителмәгән.

Автомобиль транспорты

Җирлек территориясе буенча узучы төп автомобиль юллары турында мәгълүматлар, аларның характеристикалары 1 таблицада китерелгән.

Таблица 1

Исеме	Төп характеристикалар
ТӨБӘК (РЕСПУБЛИКА) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ АВТОМОБИЛЬ ЮЛЛАРЫ	
«Югары Ослан авылына керү юлы» автомобиль юлы	Өслек тибы: асфальтобетон; категория: III
«Югары Ослан – Печищи» автомобиль юлы	Өслек тибы: асфальтобетон; категория: IV
«Студенец авылына керү юлы» автомобиль юлы	Өслек тибы: асфальтобетон; категория: IV
«Киров авылына керү юлы» автомобиль юлы	Өслек тибы: асфальтобетон; категория: IV
«Студенец – Түбән Ослан» автомобиль юлы	Өслек тибы: асфальтобетон; категория: V
«Югары Ослан авылында йөк причалына керү» автомобиль юлы	Өслек тибы: асфальтобетон; категория: V
ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ АВТОМОБИЛЬ ЮЛЛАРЫ	
«Покровка – Печищи» автомобиль юлы	Өслек тибы: грунт

Авыл җирлегенең барлык торак пунктлары да каты өслекле автомобиль юллары белән тәэмин ителгән.

Торак пунктларның урам-юл челтәре торак урамнар һәм юллар белән тәэмин ителгән, гомумән алганда, канәгатьләнерлек хәлдә.

Җәмәгать транспорты «Казан – Югары Ослан» шәһәр яны автобус маршрутында күрсәтелгән.

«Югары Ослан авылына керү юлы» автомобиль юлында автомобиль заправкасы станциясе урнашкан. Автотранспортка хезмәт күрсәтүнең башка объектлары, юл буе сервисы юк.

Су транспорты

Су транспорты җирлекнең төньяк һәм көнчыгыш өлешләрендә Куйбышев сусаклагычы буйлап уза торган берничә судно йөрешле маршрут белән тәкъдим ителгән.

Югары Осланның төньяк-көнчыгыш өлешендә (Чехов урамы буенча) пассажир суднолары, авылның көнчыгыш өлешендә – йөк причалы өчен пристань урнашкан.

Уң яр буйлап Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2002 елның 19 декабрендәге 1800-р номерлы карары белән расланган Россия Федерациясенең эчке су юллары исемлегенә керүче өстәмә су йөреше уза, су йөрешенең югары чиге – Печищи авылы, түбән чик – Ключищи авылы, озынлыгы 15 км.

Җирлектәге урам-юл челтәренең сыйфатын яхшырту һәм транспорт белән тәэмин итү максатыннан, объектларны урнаштыру өчен планлаштырылган транспорт объектларын урнаштыру планлаштырыла, алар турында мәгълүмат 2 таблицада китерелгән.

Таблица 2

№	Объект исеме	Төп характеристикалар	Объектны урнаштыруны нигезләү
ҖИРЛЕКНЕҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРЫ			
1	Югары Ослан авылы территориясендә торак урамнар, асфальт-бетон өслекле юллар	4497 метр озынлыкта	Перспективалы торак төзелеш территорияләренең һәм ниятләнгән күңел ачу-белем бирү тематик паркы территорияләренең транспорт белән тәэмин ителеше; Югары Ослан авылының урам-юл челтәре бәйләнешен яхшырту
2	Киров п.территориясендә асфальт-бетон өслекле юл (Киров поселогы территориясендә «Покровка – Печищи» автомобиль юлы фрагменты)	327 метр озынлыкта	Авыл җирлегенең урам-юл челтәренең сыйфатын яхшырту; Киров исемендәге поселок территориясендә «Покровка – Печищи» – Киров исемендәге поселок» автомобиль юлы белән транспорт элемтәсен тәэмин итү
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРЫ			
3	Аркан юлы станциясе	–	Җирле үзидарә органнары инициативасы
4	«Покровка-Печищи» асфальт-бетон өслекле автомобиль юлы	1402 метр озынлыкта; категория – IV	Җирлекнең урам-юл челтәре сыйфатын яхшырту; планлаштырылган экологик туризм объектына транспорт үтемлелеген тәэмин итү; Югары Ослан МР СТП нигезләмәләрен тормышка ашыру
5	«Покровка-Печищи» Киров исемендәге поселок» асфальт-бетон өслекле автомобиль юлы	Протяженность – 2325 метр озынлыкта; категория – IV	Авыл җирлегенең урам-юл челтәренең сыйфатын яхшырту; Югары Ослан муниципаль районының СТП нигезләмәләрен тормышка ашыру
6	Югары Ослан авылының төньяк һәм көньяк өлешләре арасында асфальт-бетон өслекле автомобиль юлы	139 метр озынлыкта; категория – IV	Югары Осланда перспективалы торак төзелеш территорияләренең транспорт белән тәэмин итү; авыл урам-юл челтәре бәйләнешен яхшырту
7	Югары Ослан авылының төньяк һәм көньяк өлешләре арасында автомобиль юлында инеш аша күпер кичүе	–	Югары Осланда перспективалы торак төзелеш территорияләренең транспорт белән тәэмин ителеше

Югары Осланның төньяк һәм көньяк өлешләре арасында канат юлы станциясен, автомобиль юлын, Югары Осланның төньяк һәм көньяк өлешләре арасында автомобиль юлын урнаштыру чаралары Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертүне таләп итә.

Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук, кыргый хайваннарның, шул исәптән кыргый хайваннарның миграцияләренең иминлеген тәэмин итүгә юнәлдерелгән оештыру чараларын да күздә тота:

– хайваннар өчен җир асты һәм җир өсте кичүләрен оештыру (күрсәтелгән корылмаларның урнашу урыны һәм конструктив карарлары территорияне планлаштыру буенча документлар һәм планлаштырыла торган автомобиль юлының проект документлары белән билгеләнергә тиеш);

- хайваннарның транспорт чараларына эләгүенә юл куймый торган саклагыч корылмалар һәм җайланмалар оештыру.
Автомобиль юлларын төзегәндә Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 13.08.1996 ел № 997 «Җитештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының үлүен булдырмау буенча таләпләрне раслау турында» карарының нигезләмәләрен, шулай ук проект документларын Татарстан Республикасының Биологик ресурслар буенча Дәүләт комитеты белән килештерергә кирәк.

2.2. Җитештерү һәм склад объектлары

Югары Ослан авыл җирлеге җитештерүенең нигезен сәнәгать җитештерүе тәшкил итә.

Сәнәгать җитештерүе объектларына түбәндәгеләр керә:

– Югары Осланнан көнбатышка таба асфальт-бетон заводы;

– Югары Осланның үзәк өлешендә икмәк заводы (Чехов ур.);

– Югары Осланның төньяк-көнчыгыш өлешендә Балык цехы (Чехов ур.).

Киров п. көньяк-көнбатышка таба умарталык урнашкан. Киров-машина-транспорт паркы һәм мөгезле эре терлекнең фермасы. Җирлекнең төньяк-көнбатыш өлешендә йорт куяннары асралган хуҗалык бар.

Склад объектлары җитештерү базалары һәм складлар белән тәкъдим ителгән.

Җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җитештерү потенциалын арттыру өчен кызыксынган затларның ниятләре нигезендә бөртекле культураларны беренчел эшкәртү предприятиесен Киров п. төньякка урнаштыру планлаштырыла (мәйданы-8,2 га).

Генераль планда, электр подстанциясен урнаштыру өчен, «Челтәр компаниясе» АҖ җитештерү базасын Югары Осланда урнаштыру күздә тотыла.

Әйләнә-тирә мохит торышына планлаштырылган объектларны урнаштыру өчен тискәре йогынты ясау күздә тотылмый.

Генераль план белән җирлек территориясендә торак пунктлар территорияләрендә сәнәгый һәм коммуналь-склад функцияләрен үстерү күздә тотыла.

Мөгезле эре терлек фермасы белән шөгыльләнә торган Территория төньяк-көнбатышта урнашкан. Киров IV һәм V класс куркынычлык белән тәэмин итү объектларын авыл хуҗалыгы җитештерүе объектларын һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектларын урнаштыру мөмкин булган агросәнәгать комплексының перспектив үсеше территориясе буларак карала.

2.3.Торак фонды

Торак пунктларның торак төзелеше күбесенчә бер - ике катлы шәхси торак йортлар белән тәкъдим ителгән, күп фатирлы торак йортлар Югары Ослан авылында урнашкан.

2019 елның 1 гыйнварына авыл җирлегенең торак фонды күләме турында мәгълүмат 3 таблицада китерелде. Мәгълүмат җирле үзидарә органнары тарафыннан тәкъдим ителә.

Таблица 3

Торак пункт	Шәхси торак фонды күләме, мең кв.м	Күпфатирлы торак фондының күләме, мең кв.м	Торак фондының гомуми күләме, мең кв. м
Югары Ослан ав.	95	29,52	124,52
Киров ис. п.	3,28	–	3,28
Студенец ав.	0,42	–	0,42
БАРЛЫГЫ	**98,7**	**29,52**	**128,22**

Даими халыкның торак белән тәэмин ителеше күрсәткече-24,9 кв. м.

Җирлек территориясендә шулай ук дача төзелеше дә бар.

Генераль план белән, перспектив торак төзелешенең функциональ зоналарын формалаштыруга бәйле рәвештә, мөмкин булган торак төзелеше өчен территорияләр бүлеп бирү күздә тотыла.

Әлеге территорияләрне үзләштерү белән бәйле торак фонды күләменең артуы 295 мең кв. метр торак мәйданы тәшкил итәргә мөмкин. Торак фонды күләмен билгеләү шартлы кабул ителгән күрсәткечләргә нигезләнгән: шәхси торак төзелеше өчен җир кишәрлеге мәйданы 1500 кв. м (15 сутый) һәм 100 кв. м тигез торак йорт мәйданы; коттедж төзелеше комплексы өчен торак төзелеше өлеше 85% тәшкил итә), СП 42.13330.2011 билгеләнгән СП белән актуальләштерелгән СНиП 2.07.01-89 редакциясе төрле функциональ билгеләнештәге территорияләрнең норматив нисбәтендә (СНиП 2.07.2011-89*) «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

Торак төзелешен алга таба үстерү шулай ук төзелешнең тыгызлыгын арттыру һәм файдаланылмый торган территорияләрне үзләштерү хисабына мөмкин.

2.4. Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә 2019 елның 1 гыйнварына булган төп социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар һәм учреждениеләр турында мәгълүмат, шулай ук тиешле дәрәҗәгә ирешү өчен егәрлекләре җитмәгән халык белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе 4 таблицада китерелгән.

Таблица 4

Исеме		Урнашу урыны	Проект куәте	Тәэмин ителеш дәрәҗәсе, %	Тәэмин ителешнең тиешле дәрәҗәсенә ирешү өчен кирәкле объектларның җитмәгән куәтләре
МӘГАРИФ ОБЪЕКТЛАРЫ					
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	МДОУ «Югары Ослан балалар бакчасы «Радуга»	Югары Ослан авылы (Пушкин ур.)	140 урын	100	–
	МДОУ «Югары Ослан балалар бакчасы «Березка»	Югары Ослан авылы (Западный Микрорайон ур.)	130 урын		
	Балалар бакчасы	Югары Ослан авылы (Солнечная ур.)	280 урын		
Гомуми белем бирү учреждениеләре	МБОУ «Югары Ослан урта гомуми белем бирү мәктәбе»	Югары Ослан авылы (Чехов ур.)	420 урын	91	76 урын
	МБОУ «Югары Ослан гимназиясе»	Югары Ослан авылы (Печищинский тракт ур.)	350 урын		
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	Балалар һәм яшүсмерләр спорт мәктәбе	Югары Ослан авылы (Колхозная ур.)	400 урын	100	–
	МУ «Балалар сәнгать мәктәбе»	Югары Ослан авылы (Чехов ур.)	445 урын		
	Югары Ослан урта мәктәбендә балалар иҗаты түгәрәкләре	Югары Ослан авылы (мәктәп бинасында)	180 урын		
	Югары Ослан гимназиясе базасында балалар иҗаты түгәрәкләре	Югары Ослан авылы (гимназия бинасында)	140 урын		
СӘЛАМӘТЛЕК САКЛАУ ОБЪЕКТЛАРЫ					
Ашыгыч медицина ярдәме станциясе һәм бала табу йорты белән «Югары Ослан район үзәк хастаханәсе» ГАУЗ		Югары Ослан авылы (Мед. Городок ур.)	200 урын; 250 пос./см.; 5 авт.; 25 урын (бала тудыру йорты)	100	–
МӘДӘНИЯТ ОБЪЕКТЛАРЫ					
Клуб учреждениеләре	Югары Ослан район мәдәният йорты	Югары Ослан авылы (Колхозная ур.)	400 урын	51	480 урын
	Киров авыл мәдәният йорты	Киров ис. п.	100 урын		
Китапханәләр	Югары Ослан үзәк китапханәсе	Югары Ослан авылы (Чехов ур.)	38496 нөсхә	100	–
	Киров авыл китапханәсе	Киров ис. п. (мәдәният йорты бинасында)	5302 нөсхә		

Югары Ослан туган якны өйрәнү музее		Югары Ослан авылы (Советская ур.)	1186 берәмлек саклана	–	–
ФИЗИК КУЛЬТУРА ҺӘМ СПОРТ ОБЪЕКТЛАРЫ					
Спорт заллары	«Яшүсмерләр-яшьләр клубы» МУ спорт заллары	Югары Ослан авылы (Чехов ур.)	650 кв. м мәйдан идән	77	**415 кв. м идән мәйданнары**
	Балалар яшүсмерләр спорт мәктәбенең спорт заллары	Югары Ослан авылы (Колхозная ур.)	288 кв. м мәйдан идән		
	Югары Ослан урта гомуми белем бирү мәктәбенең спорт заллары	Югары Ослан авылы (мәктәп бинасында)	162 кв. м мәйдан идән		
	Югары Ослан гимназиясенең спорт заллары	Югары Ослан авылы (гимназия бинасында)	288 кв. м мәйдан идән		
Яссы корылмалар	Хоккей тартмасы	Югары Ослан авылы (Печищинский тракт ур.)	1456 кв. м	37	6283 кв. м
	Балалар яшүсмерләр спорт мәктәбенең волейбол мәйданчыгы	Югары Ослан авылы (Колхозная ур.)	162 кв. м		
	Югары Ослан урта гомуми белем бирү мәктәбенең спорт мәйданчыклары	Югары Ослан авылы	2072 кв. м		
ПОЧТА ЭЛЕМТӘСЕ ОБЪЕКТЛАРЫ					
Югары Ослан почта элемтәсе идарәсе		Югары Ослан авылы (Чехов ур.)	–	100	–
ҖӘМӘГАТЬ ТӘРТИБЕН САКЛАУ ОБЪЕКТЛАРЫ					
РФ ЭЭМ Югары Ослан муниципальара бүлеге		Югары Ослан авылы (Автодорожная ур)	–	100	–

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителеше дәрәҗәсен билгеләү «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү», шулай ук «2019 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты карары белән расланган.

Социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектларга шулай ук керә:

– Югары Ослан муниципаль районы Советы бинасы (Югары Ослан авылы, Чехов ур.);

- йөзү бассейны (Югары Ослан авылы);

- башка административ учреждениеләр (Югары Ослан авылы);

- уку үзәге (Студенец авылыннан көньяк-көнбатышка таба);

- картлар һәм инвалидлар өчен интернат-йорт (Югары Ослан авылы, Печищи тракты ур.);

– балалар һәм яшүсмерләр өчен «Теремок» социаль приюты (Югары Ослан авылы, Чехов ур.);

- мәчет (Югары Ослан авылы, Төзүчеләр ур.);

- Николай Чудотворца чиркәве (Югары Ослан авылы, Совет ур.);

– төзелеш материаллары базары (Югары Ослан авылының көнбатыш өлешендә);

- башка ваклап сату объектлары (график материалларда күрсәтелмәгән);

- банк бүлекләре (график материалларда күрсәтелмәгән).

Киров поселогының көньяк өлешендә эшләмәүче гомуми белем бирү мәктәбе бинасы урнашкан.

Халыкка социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектларда хезмәт күрсәтү сыйфатын яхшырту өчен Генераль план буенча 5 таблицада китерелгән кайбер объектларны урнаштыру күздә тотыла.

Таблица 5

№	Исеме	Гомуми характеристикалар	Урнашу урыны	Урнашуны нигезләү
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРЫ				
1	Гомуми белем бирү мәктәбе	проект куәте – 120 урын	Югары Ослан ав. (Дубравная ур.)	Таләп ителгән тәэмин ителешнең дәрәҗәсенә ирешү; Югары Ослан муниципаль районының СТП нигезләмәләрен тормышка ашыру
2	Балалар бакчасы *	проект куәте – 331 урын	Югары Ослан ав.	Перспективалы торак төзелешенең функциональ зонасы, социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар чикләрендә урнашкан территория халкының мөмкинлеген тәэмин итү
3	Түбәндәге функцияләр белән гомуми белем бирү мәктәбе *: - өстәмә белем бирү учреждениеләре; - спорт заллары; - яссы корылмалар	проект куәте: мәктәпләр – 280 урын; өстәмә белем бирү учреждениеләре; – 271 урын; спорт заллары – 643 кв. м мәйдан идән; яссы корылмалар – 3583 кв. м	Югары Ослан ав.	
4	Фельдшер-акушерлык пункты *	проект куәте – сменага 33,35 керү	Югары Ослан ав.	
5	Балалар бакчасы *	проект куәте – 397 урын	Югары Ослан ав.	Перспективалы торак төзелешенең функциональ зонасы, социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар чикләрендә урнашкан территория халкының мөмкинлеген тәэмин итү
6	Түбәндәге функцияләр белән гомуми белем бирү мәктәбе *: - өстәмә белем бирү учреждениеләре; - спорт заллары; - яссы корылмалар	проект куәте: мәктәпләр – 280 урын; өстәмә белем бирү учреждениеләре; – 325 урын; спорт заллары – 771 кв. м мәйдан идән; яссы корылмалар – 4296 кв. м	Югары Ослан ав.	
7	Фельдшер-акушерлык пункты *	проект куәте – сменага 40 керү	Югары Ослан ав.	

8	Балалар бакчасы *	проект куәте – 371 урын	Югары Ослан ав.	Перспективалы торак төзелешенең функциональ зонасы, социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар чикләрендә урнашкан территория халкының мөмкинлеген тәэмин итү
9	Түбәндәге функцияләр белән гомуми белем бирү мәктәбе *: - өстәмә белем бирү учреждениеләре; - спорт заллары; - яссы корылмалар	проект куәте: мәктәпләр – 280 урын; өстәмә белем бирү учреждениеләре; – 304 урын; спорт заллары – 721 кв. м мәйдан идән; яссы корылмалар – 4019 кв. м	Югары Ослан ав.	
10	Фельдшер-акушерлык пункты *	проект куәте – сменага 37,41 керү	Югары Ослан ав.	
11	Балалар бакчасы *	проект куәте – 371 урын	Югары Ослан ав.	Перспективалы торак төзелешенең функциональ зонасы, социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар чикләрендә урнашкан территория халкының мөмкинлеген тәэмин итү
12	Түбәндәге функцияләр белән гомуми белем бирү мәктәбе *: - өстәмә белем бирү учреждениеләре; - спорт заллары; - яссы корылмалар	проект куәте: мәктәпләр – 280 урын; өстәмә белем бирү учреждениеләре; – 304 урын; спорт заллары – 721 кв. м мәйдан идән; яссы корылмалар – 4019 кв. м	Югары Ослан ав.	
13	Фельдшер-акушерлык пункты *	проект куәте – сменага 37,41 керү	Югары Ослан ав.	
14	Балалар бакчасы *	проект куәте – 371 урын	Югары Ослан ав.	Перспективалы торак төзелешенең функциональ зонасы, социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар чикләрендә урнашкан территория халкының мөмкинлеген тәэмин итү
15	Түбәндәге функцияләр белән гомуми белем бирү мәктәбе *: - өстәмә белем бирү учреждениеләре; - спорт заллары; - яссы корылмалар	проект куәте: мәктәпләр – 280 мест; өстәмә белем бирү учреждениеләре; – 304 урын; спорт заллары – 721 кв. м мәйдан идән; яссы корылмалар – 4019 кв. м	Югары Ослан ав.	
16	Фельдшер-акушерлык пункты *	проект куәте – сменага 37,41 керү	Югары Ослан ав.	

* Объектны урнаштыру перспективалы торак төзелешенең функциональ зонасы чикләрендә урнашкан территорияне үзләштергән очракта кирәк. Объектның төп характеристикалары, шундый ук объектлар белән тәэмин ителешнең гамәлдәге дәрәҗәсен исәпкә алмаганда, әлеге территориянең халкы өчен билгеләнгән. Перспективалы торак төзелешенең функциональ зоналары чикләрендә урнашкан территорияләрнең суммар халкы 10325 кешене тәшкил итә (исәп-хисап шартлы кабул ителгән күрсәткечләргә нигезләнгән: индивидуаль торак төзелеше өчен җир кишәрлеге мәйданы 1500 кв. м (15 сутый); коттедж төзелеше комплексы өчен торак төзелеше өлеше 85% тәшкил итә), СП 42.13330.2011 билгеләнгән СП белән актуальләштерелгән СНиП 2.07.01-89 редакциясе төрле функциональ билгеләнештәге территорияләрнең норматив нисбәтендә (СНиП 2.07.2011-89*). «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү»; гаилә коэффициенты 3,5). Объектны урнаштыру кирәк булган очракта, Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү таләп ителә.

Халыкның социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге төп объектлар белән тәэмин ителешенең гамәлдәге дәрәҗәсен анализлау нигезендә, шулай ук мондый объектларны

төзү һәм реконструкцияләү буенча, шулай ук халыкны әлеге объектлар белән тәэмин итүнең норматив дәрәҗәсенә ирешү өчен кирәкле оештыру чаралары бүлеп бирелә. Әлеге чаралар 6 таблицада китерелгән.

Таблица 6

Объектларның тибы	**Проект куәте**		**Чаралар**
	әһәмияте	**үлчәү берәмлеге**	
Клуб учреждениеләре	2443	урын	Югары Осланда клуб учреждениеләре төзелеше
Авыл китапханәләре	72295	нөсхә	Югары Осланда китапханәләр төзелеше
Спорт заллары	488	кв. м идән мәйданы	Югары Осланда спорт залы төзелеше
Яссы корылмалар	6558	кв. м	Югары Осланда яссылык корылмалары төзелеше

Искәрмә.
Әлеге чараларны тормышка ашыру финанслау булганда башкарылырга мөмкин.

Авыл җирлеге халкының гомуми санын, 15479 кешегә тигез булуын һәм мондый объектларны урнаштыру чараларын, шулай ук таләп ителгән тәэмин ителешнең дәрәҗәсенә ирешү буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып, авыл җирлеге халкының социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнешендәге төп объектлар белән тәэмин ителешенең планлаштырылган дәрәҗәсен бәяләү 7 таблицада китерелгән.

Таблица 7

Объект тибы	**Гамәлдәге һәм планлаштырылган объектларның суммар куәте**		**Чаралар һәм рекомендацияләр үтәлешен исәпкә алып, тәэмин ителешнең йомгаклау дәрәҗәсе, %**
	әһәмияте	**үлчәү берәмлеге**	
Гомуми белем бирү учреждениеләре	2290	урын	113 **
Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре	2391	урын	100
Өстәмә белем бирү учреждениеләре	2673	урын	100
Амбулатор-поликлиника учреждениеләре	435,58	сменага керү	100
Клуб учреждениеләре	500	урын	100

Авыл китапханәләре	43798	нөсхә	100
Спорт заллары	4965	кв. м идән мәйданы	101 **
Яссы корылмалар	23626	кв. м	100

** тәэмин ителеш күрсәткече планлаштырыла торган объектларның типик проектларын куллануга бәйле рәвештә 100% тан артык тәшкил итә

Халыкның хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителеше дәрәҗәсен билгеләү «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү», шулай ук «2019 елга кадәр иҗтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты карары белән расланган.

2.5. Туризм һәм рекреация объектлары

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә урнашкан рекреацион-сәламәтләндерү объектларына профилакторий һәм ял базасы, шулай ук җирлекнең төньяк-көнбатыш өлешендә туристлык базасы керә.

Җирлек территориясенең туристик-рекреацион потенциалы һәм уңайлы табигый шартлар булу сәбәпле, Генераль планда туризм һәм рекреация объектларын урнаштыру тәкъдим ителә, алар турында мәгълүмат 8 таблицада китерелгән.

Таблица 8

№	Исеме	Төп характеристикалар	Урнашу урыны	Урнашуны нигезләү
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРЫ				
1	Күңел ачу-белем бирү тематик паркы	территориянең мәйданы-150, 4 га. башка характеристикалар проект документлары белән билгеләнә	Югары Ослан авылы	Җирле үзидарә органнары инициативасы
2	Экологик туризм объекты	территориянең мәйданы-150, 4 га. башка характеристикалар проект документлары белән билгеләнә	җирлекнең төньяк-көнбатыш өлеше	Җирле үзидарә органнары инициативасы
3	«Маркиз» Яхт - мотор яхталары клубы	проект документлары белән билгеләнә	Югары Ослан авылы	Югары Ослан муниципаль районының СТП нигезләмәләрен тормышка ашыру
4	Ресторан-кунакханә комплексы	проект документлары белән билгеләнә	Югары Ослан авылы	Югары Ослан муниципаль районының СТП нигезләмәләрен тормышка ашыру

Күңел ачу-белем бирү тематик паркын һәм экологик туризм объектын урнаштыру буенча чаралар Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертүне таләп итә.

2.6. Зиратлар, махсус билгеләнештәге объектлар

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә урнашкан зиратлар турында мәгълүмат 9 таблицада китерелгән.

Таблица 9

Объект	**Урнашу урыны**	**Фактагы мәйдан, га**	**Җир участогының кемнеке турында белешмәләр**				**Аңлатма**
			кадастр номеры	**Җир категориясе**	**рөхсәт ителгән куллану төре**	**искәрмә**	
Катнаш типтагы зират (гамәлдәге)	Югары Ослан авылының үзәк өлешендә	2,79	16:15: 050119:296	Торак пункт җирләре	Зиратларны урнаштыру өчен	–	җир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән файдалану төрен кирәкле дәрәҗәдә үзгәртү таләп ителә *
Катнаш типтагы зират (гамәлдәге)	Югары Ослан авылының көньяк-көнбатыш өлешендә	3,29	16:15: 050102:618	Торак пункт җирләре	Зиратларны урнаштыру өчен	–	җир кишәрлекләре чикләрен зиратның фактик чикләренә туры китерү; рөхсәт ителгән файдалану төрен кирәкле дәрәҗәдә үзгәртү таләп ителә *
			16:15: 050501:42	–	–	Зират җир участогының бер өлешендә урнашкан	
Христианнар зираты (гамәлдәге)	Киров исемендәге поселоктан төньяк-көнбатышка таба	0,93	16:15: 050501:272	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Зиратларны урнаштыру өчен	–	кирәкле җир кишәрлегенең характеристикаларын үзгәртү таләп ителә *
			16:15: 050201:148	Торак пункт җирләре	Шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	Җир кишәрлегенең характеристикалары кадастр хатасы аркасында үзгәрешсез булып тора	
Мөселман зираты гамәлдәге)	Киров исемендәге поселоктан төньяк-көнбатышка таба	0,41	16:15: 050501:271	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Зиратларны урнаштыру өчен	–	кирәкле җир кишәрлегенең характеристикаларын үзгәртү таләп ителә *

* җир кишәрлегенең кирәкле характеристикалары булып торалар:

Җир категориясе – «Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона, куркынычсызлык җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр»;

рөхсәт ителгән куллану төре – «Ритуаль эшчәнлек» (код 12.1 Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 01.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган рөхсәт ителгән җир кишәрлекләреннән файдалану төрләре классификаторына ярашлы рәвештә (Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 09.08.2018 ел, № 418 боерыгы редакциясендә)

Җирлек территориясендә урнашкан башка махсус билгеләнештәге объектларга түбәндәгеләр керә:

- каты коммуналь калдыклар полигоны (җирлекнең көньяк-көнбатыш өлешендә; территория мәйданы-6,67 га);

- биотермик чокыр (Киров ис. п. көньяк-көнбатышка 2 км).

Генераль план белән 10 таблицада китерелгән махсус билгеләнештәге объектларны урнаштыру тәкъдим ителә.

Таблица 10

№	Исеме	Төп характеристикалар	Урнашу урыны	Урнашуны нигезләү
ҖИРЛЕКНЕҢ ҖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАРЫ				
1	Зират	Территория мәйданы – 6,2 га	Киров ис. п. төньяк-көнбатышка таба	Җирле үзидарә органнары инициативасы
ТӨБӘК (РЕСПУБЛИКА) ӘҺӘМИЯТЕНДӘГЕ ОБЪЕКТЛАР				
2	Чүп эшкәртү предприятиесе	Территория мәйданы – 2,23 га	каты көнкүреш калдыклары полигоны янында	Татарстан Республикасының территориаль планлаштыру схемасы нигезләмәләрен тормышка ашыру
3	Кар эретү җайланмалары һәм чистарту корылмалары булган карны вакытлыча саклау урыны	Территория мәйданы – 2,04 га	җирлекнең үзәк өлеше	

2.7. Инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү

Электр белән тәэмин итү

Торак пунктларны һәм җитештерү объектларын электр белән тәэмин итү 35 кВ, 10 кВ һәм 0,4 кВ көчәнешле һава электр линияләре белән гамәлгә ашырыла.

Биналарның һәм корылмаларның электр энергиясе белән тәэмин ителеше, урамнарны яктырту 100% тәшкил итә.

0,4 кВ көчәнешле электр үткәргеч линияләренең урнашуы билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә әлеге объектлар график материалларда күрсәтелмәгән. Трансформатор электр подстанцияләренең урыны шулай ук күрсәтелмәгән.

Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы положениеләрен тормышка ашыру максатыннан, Генераль план белән җирлекнең үзәк өлешендә 110/10 кВ электр подстанциясен һәм көньяк-көнбатыш юнәлештә планлаштырыла торган подстанциядән башлап Куралово авыл җирлегендә электр подстанциясенә кадәр 110 кВ электр тапшыру линиясен урнаштыру күздә тотыла.

Урнаштырыла торган электр подстанциясе территориясенең мәйданы-0,83 га, Югары Ослан авыл җирлеге чикләрендә планлаштырыла торган һава электр линиясенең озынлыгы 5,1 км тәшкил итә.

Әлеге объектларның урнашу урыны проект документлары белән төгәлләштерелергә мөмкин.

Торак фонды күләмен 295 мең кв.метрга арттыру һәм даими халык санының якынча 10325 кешегә артуы аркасында, эреләндерелгән исәп буенча, елына 8655450 кВт ч сәг. гә тигез.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрдә һава электр тапшыру линияләренең таләп ителгән суммар озынлыгы 65,08 км тәшкил итә.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрне үзәкләштереп электр белән тәэмин итү өчен 6-10 кВ электр тапшыру линияләрен һәм 6-10/0,4 трансформатор электр подстанцияләрен төзү таләп ителә. Әлеге объектларның урнашу урыны һәм характеристикасы территорияне планлаштыру буенча документацияне әзерләү стадиясендә билгеләнергә тиеш.

Газ белән тәэмин итү

Үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү авыл җирлегенең барлык торак пунктларында да күрсәтелә, торак һәм җәмәгать биналарының газ белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе 100% тәшкил итә.

Югары Осланның үзәк өлешендә (Төзүчеләр урамы буенча) газ белән тәэмин итү объекты урнашкан.

Башка газ белән тәэмин итү объектлары урыны, шулай ук газ бүлү челтәрләре график материалларында күрсәтелмәгән.

Торак фонды күләмен 295 мең кв. метрга арттыру һәм даими халык санының якынча 10325 кешегә артуы аркасында, исәп буенча, елына 200420 куб.м га тигез.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрдә газ бүлү челтәрләренең якынча суммар озынлыгы 130,16 км тәшкил итә.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрне үзәкләштерелгән газ белән тәэмин итү системасы белән тәэмин итү өчен, урта басымлы газ бүлү челтәрләрен һәм газ регулятор пунктларын төзү таләп ителә. Әлеге объектларның урнашу урыны һәм характеристикасы территорияне планлаштыру буенча документацияне әзерләү стадиясендә билгеләнергә тиеш.

Су белән тәэмин итү

Авыл җирлеге территориясендә су белән тәэмин итү җир асты чыганакларыннан – скважина су алу җайланмаларыннан, чишмәләрдән башкарыла.

Су алу корылмаларына түбәндәгеләр керә:

- Югары Осланда «Стадион» су алу җайланмасы (җитештерүчәнлек-тәүлеккә 1,96 мең куб. м);

– «Студенец» су алу җайланмасы Студенец авылыннан көнбатышка таба (җитештерүчәнлек-0,5 мең куб.м).

Су алу җайланмалары «Югары Ослан районы коммуналь челтәрләре» ДУП карамагында.

Хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен тәүлегенә 0,46 мең куб. метр кулланыла.

Җир асты су алу җайланмаларының сыйфаты СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчәргә яраклы су. Эчә торган су белән тәэмин итү үзәкләштерелгән системаларының су сыйфатына гигиеник таләпләр. Сыйфат контроле» дигән темага түгәрәк өстәл үткәрелде, эчә торган су белән тәэмин итү өчен су эшкәртүдән соң кулланыла.

Су алу корылмаларының характеристикалары Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материаллары нигезендә күрсәтелгән.

Җирлек территориясендә тәкъдим ителгән чишмәләр:

- Студенец авылыннан 1,5 км көньякка таба чишмә (каптирлаштырылган; дебит-2,5 л/с; хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗлар өчен файдаланыла);
- Яр буе Морквашы авылыннан 0,3 км көнчыгышка таба чишмә (каптирлаштырылган; дебит-0,3 л/с; җәйге чорда хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗлар өчен файдаланыла);
- Студенец авылыннан көнбатышка 1,3 км ераклыкта Чишмә (мәгълүматлар юк);
- Чишмә Киров ис.ав. (мәгълүматлар юк).

Чишмәләр, аларның урнашу урыннары Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материаллары нигезендә күрсәтелгән.

"Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. СНиП 2.04.02-84 актуальләштерелгән редакциясе" СП 31.13330.2012 нигезендә авыл җирлеге халкы өчен хуҗалык-эчәргә яраклы ихтыяҗларны норматив куллану елына 376,2 мең куб. м тәшкил итә.

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү Югары Осланда (торак һәм җәмәгать биналарының су белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе 100% тәшкил итә), Киров п. (тәэмин ителеш дәрәҗәсе-90 %). Студенец авылында үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү юк, су белән тәэмин итү шәхси скважиналар ярдәмендә башкарыла.

Зур территорияләрне перспективалы үзләштерү һәм җирле үзидарә органнары инициативасы белән даими халык санын арттыру нәтиҗәсендә генераль план белән Югары Ослан авылында 300 куб. м резервуар күләме белән су алу корылмасын урнаштыру күздә тотыла.

Югары Ослан авыл җирлегендә яшәүчеләргә күрсәтелә торган коммуналь хезмәтләрнең сыйфатын яхшырту өчен барлык торак пунктларда да биналарның һәм корылмаларның су белән тәэмин ителеше дәрәҗәсен 100% ка кадәр җиткерү зарур.

Студенец авылында үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасын оештыру әлеге торак пунктның аз санлы халкы белән бәйле.

Торак фонды күләмен 295 мең кв.метрга арттыру һәм даими халык санының якынча артуы белән бәйле рәвештә, хуҗалык-эчәр ихтыяҗларына тәүлеклеклек уртача (бер ел эчендә) су куллану күрсәткечен арттыру күздә тотыла, эреләндерелгән исәп буенча, елына 665,10 мең куб. метрга тигез.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрдә суүткәргеч челтәрләрнең якынча суммар озынлыгы 65,08 км тәшкил итә.

Су бүлү

Үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасы Югары Ослан авылы территориясендә торак һәм җәмәгать биналарының канализация челтәрләре белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе 100% тәшкил итә һәм Киров п. тәэмин ителеш дәрәҗәсе-80 %.

Югары Осланда чистарту корылмалары (торак пунктның көнчыгыш өлешендә; проект егәрлеге – тәүлегенә 700 куб. м) һәм канализация насос станциясе (Печищи тракты ур.) урнашкан.

Студенец авылында һәм Киров ис.п. өлешендә канализация челтәрләре белән тәэмин ителмәгән ташландык суларны чистарту буенча шәхси станцияләр яки калдыкларның сыешлыгы ярдәмендә башкарыла.

Торак фонды күләмен 295 мең кв. метрга арттыру һәм даими халык санының якынча артуы белән бәйле рәвештә, мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә

торган территорияләрдә үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системасын булдыру зарур.

Мөмкин булган торак төзелеше өчен бүлеп бирелә торган территорияләрдә канализация челтәрләренең таләп ителгән суммар озынлыгы якынча 65,08 км тәшкил итә, чистарту корылмаларының таләп ителгән суммар егәрлеге - тәүлеккә 1,82 мең куб.м. Әлеге объектларның урнашу урыны һәм характеристикасы территорияне планлаштыру буенча документацияне әзерләү стадиясендә билгеләнергә тиеш.

Җылылык белән тәэмин итү

Үзәкләштерелгән җылылык белән тәэмин итү Югары Ослан авылында күпфатирлы торак йортлар һәм иҗтимагый биналар өчен хас. Торак пунктның җылылык челтәрләре белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе 50% тәшкил итә. Авылның үзәк өлешендә ике котельный урнашкан.

Киров ис. п. һәм Студенец авылларында, шулай ук шәхси торак төзелеше территориясендә үзәкләштерелгән җылылык юк. Биналарны җылыту төрле ягулык төрләрендә эшләүче индивидуаль җылыту системалары ярдәмендә башкарыла.

Элемтә

Җирлектә почта элемтәсе Югары Осланның Чехов урамы буенча урнашкан почта элемтәсе идарәсе тарафыннан урнаштырылган.

Телефон һәм кәрәзле элемтә, эфирлы һәм цифрлы тапшырулар, Интернет билгеле.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә антенна-мачта корылмаларына түбәндәгеләр керә:

- Югары Ослан авылының төньяк өлешендә 2 антенна-мачта корылмасы;
– Югары Ослан авылының көньяк-көнбатыш өлешендә кәрәзле элемтә каланчасы
- Студенец авылыннан 0,7 км көнбатышка таба кәрәзле элемтә каланчасы.

Коммуналь калдыкларны чыгаруны оештыру

Җирлек торак пунктларында каты коммуналь калдыклар туплауның якынча норматив күләме – елына 7215,6 куб.м, сыек коммуналь калдыклар-елына 10308 куб. м. тәшкил итә. Каты һәм сыек коммуналь калдыкларның факттагы күләме турында белешмәләр юк.

Каты коммуналь калдыкларны чыгару оешкан төстә җирлекнең көньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан полигонга башкарыла.

Калдыклар белән эш итү системасын камилләштерү өчен, калдыклар белән, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә территориаль схема нигезләмәләре нигезендә, Татарстан Генераль планда чүп-чар эшкәртү предприятиесен гамәлдәге каты коммуналь калдыклар полигоны янында урнаштыру күздә тотыла.

Янгын куркынычсызлыгы

Җирлек территориясендә 5 дәрәҗә янгын куркынычы булган торак йортларның шактый саны урнашкан (СНиП 21-01-97 буенча «Биналарның һәм корылмаларның янгын куркынычсызлыгы»). Торак төзелеш территориясендә янгын куркынычы булган объектлар юк.

Югары Осланның үзәк өлешендә (Автодорожная урамы буенча) янгын сүндерү бүлеге урнашкан.

Югары Ослан территориясендә түбәндәге янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү объектлары тәкъдим ителгән:

- янгын гидрантлары: 39;
- янгын резервуарлары (җир асты): 9;
- янгын пирслары (Куйбышев сусаклагычында): 3 (проектның график материаллары составында табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр картасында күрсәтелгән).

Киров ис.п. территориясендә түбәндәге янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү объектлары тәкъдим ителде:

- янгын гидрантлары: 2;
- янгын резервуарлары (буа): 1.

Югарыда күрсәтелгән белешмәләр Югары Ослан районының 112 ПСЧ янгынга каршы су белән тәэмин итү картасы нигезендә китерелде.

Урам-юл челтәре буенча янгын частеннән алып перспективалы торак төзелешенең иң ерактагы территорияләренә кадәр араны 8,7 км тәшкил итә (янгын сүндерү автомобиленең килү вакыты – 9 мин.). Шулай итеп, перспективалы торак төзелеше территорияләренә карата янгын чыгу урынына беренче янгын сүндерү исәп-хисапының килү нормативы үтәлә.

" Янгынга каршы саклау системалары. Янгынга каршы тышкы су белән тәэмин итү чыганаклары. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре" 2009 елның 8.13130 СП нигезендә Югары Осланда тышкы янгын сүндерүгә норматив чыгым 10 л/с, башка торак пунктларда 5 л/с тәшкил итә.

2.8. Табигать шартлары һәм экологик хәл

2.8.1. Табигать шартлары һәм ресурслары

Рельеф

Югары Ослан авыл җирлеге территориясе елга үзәннәре, балка һәм чокырлар белән бүленгән тигезлектән гыйбарәт.

Рельефның абсолют биеклекләре 53 м дан (Куйбышев сусаклагычының су дәрәҗәсе) 196 м га кадәр. Иң аз билгеләр җирлекнең көньяк өлешенә хас, ә иң азлары – төньяк һәм көнчыгыш өлешләрендә Куйбышев сусаклагычының яр сызыгына.

Рельефның биеклекләре шулай ук җирлекнең төньяк һәм Көнчыгыш өлешләренә хас һәм 70 м дан артык.

Файдалы казылмалар

Җирлек территориясендә тәкъдим ителгән файдалы казылма ятмаларына Яр буе Морквашы авылыннан көнчыгышка таба урнашкан җир асты сулары чыганагы керә. Әлеге чыганак эксплуатацияләнмәгән.

Җирлекнең көнчыгыш өлешендә Куйбышев сусаклагычы акваториясендә шулай ук өч төзелеш комы чыганагы тәкъдим ителгән:

– «Молочная воложка» ком һәм ком-вак таш катнашмасы чыганагы (Югары Осланнан көнчыгышка 0,5 км; C1 категориясе буенча ком запасы 2011 елның 1 гыйнварына 2700 мең куб. м тәшкил итә; автомобиль юллары төзелешендә чикләүсез кулланыла; җир асты байлыкларыннан файдаланучы – «Татфлот» ААҖ, ВСЛ № 01140 ТЭ лицензиясе, тәмамлау срогы-01.12.23 ел);

- «Казанский утравы» ком чыганагы (Югары Осланнан төньяк-көнчыгышка таба 1 км; С1 категориясе буенча сәнәгый ком запаслары 6207,1 мең куб. м тәшкил итә; ком территорияләрне юдырганда, төзелештә кулланыла; ятманы эшләп чыгару срогы-01.12.2016 ел; җир асты байлыкларыннан файдаланучы - «Идел дәүләт су юллары һәм судночылык бассейны идарәсе» ФДУ Казан су юллары һәм судночылык районы филиалы, СС № 0118 ТЭ лицензиясе;);

– «Бахчи-Сарай» төзелеш комы чыганагы (Студенец авылыннан көнчыгышка таба; ятма ком пробаларының лаборатор-техник сынаулары нәтиҗәләре буенча, ГОСТ 8736-93 «төзелеш эшләре өчен ком» таләпләренә туры килә. Ком чыгаруның еллык күләме-200 мең куб. м; җир асты байлыкларыннан файдаланучы - «Казан руда булмаган материаллар» ҖЧҖ, ВСЛ № 01188 ТЭ лицензиясе, тәмамлау срогы-30.11.2019 ел.)

Файдалы казылма ятмалары турында мәгълүмат Югары Ослан муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы материаллары нигезендә күрсәтелгән.

Гидрогеологик шартлар

Җир асты суларының яту шартлары буенча җирлек территориясендә түбәндәге гидрогеология бүлекчәләре бүлеп бирелә:

– Казан сульфат-карбонат сериясе (Куйбышев сусаклагычының яр буе линиясенә тоташкан территорияләрдә киң таралган; суларның химик составы: сульфат-гидрокарбонат, сульфат, катионнарның эчтәлеге буенча төрле; минерализация: 0,4-дән 1,8 г/л кадәр);

– водоносный, уржум карбонатлы туфрак (җирлекнең үзәк өлешендә таралган);

- карбонат-терриген котельник свитасы (җирлекнең көньяк-көнбатыш өлеше өчен характерлы; минераллаштыру: 0,3 – 0,6 г/л; суның химик составы: гидрокарбонатлы, катнаш).

Өслек сулары

Авыл җирлегенең төп өслекле су объекты-Идел елгасында урнашкан һәм төньяк өлешендә тәкъдим ителгән Куйбышев сусаклагычы. Җирлек территориясенең мәйданы-1403,6 га.

Гидрографик челтәр шулай ук елгаларның кушылдыклары (Морквашинка елгасы һәм Куйбышев сусаклагычы кушылдыклары) тәшкил итә, аларның су агымының озынлыгы 4,5 км дан артмый.

Климат характеристикасы

«Строительная климатология» СП 131.13330.2012 елда китерелгән төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә Югары Ослан авыл җирлеге IВ. климат районында урнашкан.

Климат уртача-континенталь салкын кыш һәм җылы җәй белән.Җирлек өчен хас салкын һәм җылы чорларның климат параметрлары 11 һәм 12 таблицаларда тәкъдим ителгән.

Таблица 11

Елның салкын чорының климатик параметрлары

Климатик параметрлары		Әһәмият
Һава температурасы иң салкын тәүлек, °С, тәэмин ителеш	0,98	- 41
	0,92	- 33
Һава температурасы иң салкын бишкөнлек, °С, тәэмин ителеш	0,98	- 33
	0,92	- 31
Һава температурасы, °С, тәэмин ителеш 0,94		- 17
Абсолют минималь һава температурасы, С С		- 47
Иң салкын ай температурасының уртача тәүлеклек амплитудасы, С С		7,1

Һаваның озынлыгы, тәүлек озынлыгы һәм уртача температурасы, °С, уртача тәүлеклек температура ≤ 0 °С. ким	тәүлек озынлыгы	151
	уртача температура, С С	- 8,1
Һаваның озынлыгы, тәүлек озынлыгы һәм уртача температурасы, °С, уртача тәүлеклек температура ≤ 8 °С. Ким	тәүлек озынлыгы	208
	уртача температура, С С	- 4,8
Һаваның уртача температурасы, тәүлек озынлыгы, һава температурасы, °С, уртача тәүлеклек температура ≤ 10 °С. Ким	тәүлек озынлыгы	223
	уртача температура, С С	- 3,8
Уртача айлык һава чагыштырмача салкын ай, %		82
Уртача айлык чагыштырмача һава дымлылыгы 15 сәг. иң салкын ай, %		81
Ноябрь - март айларына явым-төшемнәр саны, мм		177
Җилнең декабрь - февраль айларында өстенлекле юнәлеше		ЮЗ
Җилнең гыйнвар аена, м/с румбалары буенча уртача тизлекләреннән максималь		4,1
Җилнең уртача тизлеге, м/с, уртача тәүлеклеклек температура ≤ 8 °С		3,1

Таблица 12

Елның җылы чорының климатик параметрлары

Елның салкын чорының климатик параметрлары	**Әһәмият**
Барометрик басым, дпа	1002
Һава температурасы, °С, белән тәэмин ителеш 0,95	24
Һава температурасы, °С, тәэмин ителеш 0,98	28
Уртача максималь һава температурасы иң җылы ай, °С	25,1
Абсолют максималь һава температурасы, С С	39
Иң җылы ай температурасының уртача тәүлеклек амплитудасы, °С	9,9
Уртача айлык чагыштырмача һава дымлылыгы иң җылы ай, %	69
Уртача айлык чагыштырмача һава дымлылыгы 15 с. иң җылы ай, %	56
Апрель-октябрь айларына явым-төшемнәр саны, мм	368
Тәүлеклек максималь явым-төшем, мм	75
Җилнең өстенлекле юнәлеше июнь-август айларында	С, З
Җилнең уртача тизлеге июль, м/с	0

Авыл җирлегенең климат параметрларын бәяләү якын-тирә торак пункты (Казан шәһәре) өчен «төзелеш климаты» СП 131.13330.2012 мәгълүматлары буенча башкарылды.

Уртача айлык һәм еллык һава температурасы, уртача айлык һәм еллык явым-төшемнәр саны, шулай ук тизлекнең климат параметрлары һәм җилнең кабатланышы түбәнрәк китерелгән.

Таблица 13

Уртача айлык һәм еллык һава температурасы, °С

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
-10,8	-10,3	-4,2	5,1	13,2	17,9	19,8	17,1	11,5	4,4	-3,6	-8,7	4,3

Таблица 14

Уртача айлык һәм еллык һава температурасы, мм

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
37,9	32,9	31,0	32,3	40,4	68,5	65,7	59,8	53,2	53,6	45,2	41,7	562,2

Таблица 15

Җилнең уртача айлык һәм еллык тизлеге, м/с

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год
3,2	3,1	2,9	2,9	2,8	2,5	2,2	2,3	2,6	3,1	3,2	3,2	2,8

Таблица 16

Җилнең уртача айлык һәм еллык тизлеге, %

ай	С	СВ	В	ЮВ	Ю	ЮЗ	З	СЗ	Штиль
I	18	14	7	34	5	4	16	2	14
II	8	6	9	147	21	13	17	9	8
III	8	6	8	17	26	14	16	5	9
IV	9	10	13	16	20	11	15	6	8
V	14	10	9	10	16	11	17	13	10
VI	13	10	11	11	15	10	18	12	10
VII	17	11	13	9	12	8	16	14	14
VIII	16	10	9	9	13	10	19	14	13
IX	13	5	10	12	18	12	18	12	10
X	11	6	4	10	20	16	20	13	7
XI	8	5	8	13	24	15	18	9	5
XII	6	4	6	15	26	16	19	8	8
ел	12	8	9	14	18	12	17	10	10

Ландшафт, туфрак катламы, үсемлекләр

Җирлек территориясе өчен иң кулай, урта (үзәк өлештә) һәм түбән (Куйбышев сусаклагычына тоташкан территориядә) катламнары авышкан урынның авыш тибы хас. Авыл җирлегенең көньяк-көнбатыш өлеше өчен тау битләренең үткәргеч өлешләре хас.

Туфракның өстенлекле төре булып якты-соры урман туфраклары тора. Җирлекнең төньяк өлешендә дернов-көлсу туфраклар тарату участогы бар.

Үсемлекләр капламы урманнар, болыннар, куаклар һәм авыл хуҗалыгы җирләре белән тәкъдим ителгән.

Тулаем алганда, җирлек территориясендәге табигать шартлары уңай һәм планлаштырыла торган объектларны урнаштыруга чикләүләр салмый.

2.8.2. Әйләнә-тирәлекнең торышын бәяләү

Атмосфера һавасының торышы

Асфальт-бетон заводы, балык цехы, икмәк заводы), поселок янындагы машина-трактор паркы атмосфера һавасын пычратуның төп чыганаклары булып тора. Шулай ук «Югары Осланга керү» һәм «Югары Ослан – Печищи» автомобиль юлларында транспорт агымнары), автомобильләргә ягулык салу станциясе бар.

Су ресурсларының торышы

Су объектларының пычрану чыганаклары булып сәнәгать объектларының җитәрлек дәрәҗәдә чистартылмаган юынтык суларны агызу, торак пункт территорияләреннән чистартылмаган өслек суларын агызу (бигрәк тә Куйбышев сусаклагычына якын урнашкан торак йорт территориясеннән) тора. Шулай ук су объектлары янындагы территорияләрдә терлекләр, нефть продуктлары су судноларыннан суга ташлану да пычрата.

Хәзерге вакытта җирлек өчен канализация челтәрләре белән халыкның җитәрлек дәрәҗәдә тәэмин ителмәве хас.

Чишмәнең җирлекнең көньяк-көнбатыш өлешендә биотермик чокырның санитар-саклау зоналарында һәм каты көнкүреш калдыклары полигонында урнашуы тискәре факт булып тора.

Туфрак катламының һәм җир ресурсларының торышы

Авыл җирлеге территориясе өчен авыл хуҗалыгы җирләренең сөрелүе, чокыр-балка челтәренең таралуы, сөрүлек җирләренең түбән булуы хас. Нәтиҗә булып үсеш алган эрозион процесслар, туфрак деградациясе тора.

Җирләрнең торышына аларны техноген пычрату тискәре йогынты ясый: тозлау, пестицидлар, агынты сулар, җитештерү һәм куллану калдыклары белән пычрану.

Җитештерү һәм куллану калдыклары, биологик калдыклар

Сәнәгать калдыклары булу асфальт-бетон заводы, балык цехы, икмәк заводы эшчәнлеге белән бәйле.

Биологик калдыклар чыганагы булып зиратлар һәм биотермик чокырлар тора. Аларның тискәре йогынтысына Югары Осланда кечкенә генә торак төзелеше территорияләре дучар ителгән. Чишмәнең биотермик чокырның санитар-сак зонасында урнашуы тискәре факт булып тора.

Көнкүреш калдыклары торак пунктлар һәм бакчачылык ширкәтләре территорияләре өчен хас. Җирлекнең көньяк-көнбатыш өлешендә каты көнкүреш калдыклары полигоны урнашкан, алар канәгатьләнерлек хәлдә һәм санитар таләпләргә җавап бирә.

Аның территориясендә эшләүче терлекчелек фермалары булмау сәбәпле җирлек өчен терлекчелек калдыкларының күп булуы хас түгел

Физик йогынты факторлары

Халыкка йогынты ясауның физик факторларына электромагнит нурланыш, акустик һәм радиацион йогынты керә.

Электр тапшыру линияләре һәм элемтә объектлары җирлектә урнашкан электромагнит нурланыш чыганагы булып тора. Электромагнит кырның дәрәҗәсе рөхсәт ителгән чиктән кимрәк һәм халык өчен куркыныч тудырмый.

Тискәре акустик йогынты чыганакларына автомобиль транспорты һәм сәнәгать предприятиеләре керә. «Югары Ослан авылына керү юлы» һәм «Югары Ослан – Печищи» автомобиль юллары буйлап баручы транспорт агымнары халыкка аеруча тискәре йогынты ясый. Моннан тыш, Югары Ослан авылының йөк причалы һәм пристань янында урнашкан торак төзелеше дә акустик йогынты ясый. Шулай ук һава транспорты да тискәре йогынты ясый (җирлек территориясе Казан авиация җитештерү берләшмәсенең аэродром территорияләре чикләрендә урнашкан. Казан вертолет заводы, «Казан» халыкара аэропорты.

Авыл җирлегенең радиацион хәле күбесенчә табигый радиацион фон белән билгеләнә.

Яшел утыртмаларның торышы

Җирлек территориясендә бирелгән яшелләндерелгән территорияләргә түбәндәгеләр керә:

–урман;

- елгалар һәм елгалар агу өчен хас булган үзбушаткыч һәм куак үсентеләре;
- махсус билгеләнештәге яшелләндерү (зиратлар территориясен);

– гомуми кулланыштагы яшелләндерү (Югары Осланда парк һәм сквер);

– чикләнгән файдалануны яшелләндерү (белем бирү һәм рекреацион-сәламәтләндерү объектларының яшелләндерелгән территорияләре).

Авыл җирлеге территориясен яшелләндерүнең гомуми мәйданы 1700 га тәшкил итә (җирлекнең гомуми мәйданының 27,8%).

Югары Осланда гомуми файдаланудагы яшелләндерүнең мәйданы 12,84 га тәшкил итә, бу авыл халкының гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэмин ителеше дәрәҗәсенә туры килә, бер кешегә 26,6 кв.м. тигез. Бу күрсәткеч СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе билгеләнгән СП 42.13330.2011 дән артып китә. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» минималь рөхсәт ителгән норматив күрсәткеч-бер кешегә 12 кв.м. тигез.

Тулаем алганда, Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә экологик хәл уңай.

2.8.3. Экологик хәлне оптимальләштерү чаралары

Җирлектәге экологик хәлне яхшыртуга юнәлтелгән оештыру чаралары буларак, шуны билгеләргә кирәк:

– биотермик чокырны биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юк итүнең ветеринария-санитария кагыйдәләренә туры китерү;

- биотермик чокырның санитар-саклау зонасы территориясендә микробиологик күрсәткечләрнең торышына контрольне гамәлгә ашыру;

– гамәлдәге яисә ниятләнгән торак төзелеше янында урнашкан санитар-саклау зоналары һәм җитештерү предприятиеләре проектларын аларның күләмен киметү мөмкинлеген билгеләү өчен эшләү;

– җитештерү объектларында кулланыла торган технологик җиһазларны камилләштерү; яисә егәрлекне киметү, территорияне кыскарту яки объектларны яңадан профильләштерү һәм моның белән бәйле куркыныч классын үзгәртү һәм санитар-саклау зоналары күләмен киметү;

– автомобильләргә ягулык салу станциясенең резервуарларын һәм ягулык тарату колонкаларын мотор ягулыгы парларын тоту, рекуперацияләү җайланмалары белән җиһазлау;

- предприятиеләр тарафыннан ташландык суларны киметү буенча чаралар үтәлеше (шул исәптән тузан предприятиеләрен газ чистарту җайланмалары белән тәэмин итү);

- җылылык энергетикасы объектларын газлаштыру;

- тузанның санитар-саклау зоналары территорияләрен яшел утыртмаларның газ тотрыклы токымнары белән максималь яшелләндерү;

- автотранспорт чараларын мотор ягулыгының экологик чиста төрләренә күчерү, яки традицион ягулык төрләрен кулланучы автотранспорттан ташлауларны чистарту өчен катализаторлар һәм нейтрализаторлар кертү;

- автомобиль юлларының юл өслеге сыйфатын яхшырту.

-пычраткычларның гамәлдә булу зоналарында (сәнәгать предприятиеләре, транспорт объектлары, эре автомобиль юллары янындагы санитар-сак зоналарында) атмосфераның торышына мониторинг тикшеренүләре үткәрү;

- физик тузганлык дәрәҗәсе югары булган гамәлдәге суүткәргеч челтәрләрне реконструкцияләү

- үзәкләштерелгән су белән тәэмин ителмәгән торак пунктлар территорияләрендә, шулай ук эшләп килүче һәм урнаштыру өчен планлаштырылган предприятиеләрдә яңа суүткәргеч челтәрләр төзү;

– проектлана торган чүп-чар эшкәртү предприятиесен инженерлык коммуникацияләре белән тәэмин итү, су белән тәэмин итүне оештыру, җитештерү, хуҗалык-көнкүреш һәм яңгыр сулары агынтыларын чистарту, чистартылган агынтыларны кабат куллану, атмосфера һавасына пычраткыч матдәләр чыгаруны чистарту мәсьәләләрендә иң яхшы уңайлы технологияләр кертеп, тәэмин итү;

– торак пунктларны яңгыр һәм хуҗалык-көнкүреш канализацияләре челтәрләре белән тәэмин итү;

- гамәлдәге чистарту корылмаларын реконструкцияләү һәм яңаларын төзү;

- предприятиеләрне һәм торак пунктларны су белән тәэмин итү челтәрләренең техник торышын мониторинглау челтәрен оештыру һәм үстерү, өске су объектларын гидромониторинглау;

- предприятиеләрдә ябык яки әйләнештәге су белән тәэмин итүне кертү;

- су саклау зоналары, яр буе саклау полосалары һәм өске су объектларының яр буе полосалары һәм су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларыннан файдалануның махсус хокукый режимын үтәү;

– су хуҗалыгы системаларының куркынычсызлыгын һәм эксплуатациясен тәэмин итү, су объектларына агып җыела торган суның тискәре йогынтысын булдырмау (шул исәптән юынты суларны чистартуның заманча методларын һәм алдынгы технологияләрен кертү, явым-төшемнәрне чистарту корылмаларын зарарсызландыру һәм утильләштерү);

– өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан объектларны, су агымнарын һәм сулыкларны пычратудан, бозылудан, чүптән һәм пычрактан саклауны тәэмин итә торган корылмаларны җиһазлау;

- эчәргә яраклы суның сыйфатын яхшырту (су әзерләү станцияләренең су алу корылмаларын, сусызландыру һәм йомшарту системалары белән тәэмин итү);

- чишмәләрне төзекләндерү;

- биотермик чокырның санитар-саклау зоналарында һәм каты көнкүреш калдыклары полигонында урнашу сәбәпле, җирлекнең көньяк-көнбатыш өлешендә эчәргә яраклы су белән тәэмин итү өчен чишмәнең җир асты суларын куллануны төшереп калдыру;

– су белән тәэмин итү чыганакларын, су саклау зоналарын һәм өске су объектларының яр буе саклау полосаларын санитар саклау зоналарының чикләрен билгеләү, аларның чикләрен урыннарда махсус мәгълүмат билгеләре белән беркетү;

– авыл хуҗалыгы культураларын эшкәртүнең югары нәтиҗәле технологияләрен гамәлгә кертү юлы белән туфракның уңдырышлылыгын торгызу;

- җирләрне инвентаризацияләү һәм агрохимик тикшерү;

– игенчелекнең адаптив экологик-ландшафт системасын гамәлгә кертү.

– агрохимикатлар кулланыла торган күләмне киметү өчен ресурсларны сак тоту һәм туфракны эшкәртүнең экологик куркынычсыз технологияләрен кертү;

- үсемлекләрне биологик саклау чараларын куллану;

– игенчелекнең адаптив экологик-ландшафт системасын гамәлгә кертү.

- төзелеш барышында бозылган җирләрне рекультивацияләү, линияле корылмалар салу;

– эрозиягә каршы чаралар үткәрү: көтүлекләр һәм печәнлекләр мәйданын арттыру, саклау утыртмалары мәйданын арттыру, туфракны эрозиягә каршы эшкәртү, яңгыр һәм кар суларының өске агымын оештыру;

- Куйбышев сусаклагычы ярларын ныгыту;

- автомобиль юлларында карны киметү;

– торак пунктлар территорияләрен коммуналь калдыкларны җыю өчен контейнер мәйданчыклары һәм контейнерлар белән тәэмин итү;

– гамәлдәге каты коммуналь калдыклар полигонына һәм Югары Осланнан көньяк-көнбатышта планлаштырыла торган чүп эшкәртү предприятиесенә каты коммуналь

калдыкларны чыгаруны оештыру (калдыклар белән эш итү өлкәсендә территориаль схема нигезендә, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән, Татарстан Республикасында);

калдыкларны селектив җыюны оештыру, калдыкларны эшкәртүнең һәм утильләштерүнең яңа технологияләрен гамәлгә кертү;

- биологик калдыкларны утильләштерү өчен күчмә мобиль җайланмалар куллану;

– табигать саклау һәм санитар-эпидемиология законнары таләпләре нигезендә төзекләндерелгән терлекчелек калдыкларын вакытлыча туплау урыннарын оештыру;

– анда агулы матдәләр һәм кушылмалар, шулай ук азкатлы төзелешләрне проектлаганда авыл хуҗалыгы продукциясен үстерүне күздә тоткан радиоактив тикшерүләр үткәрү;

– туфракның экологик куркынычсызлыгы турында төзегәндә яки аны рекультивацияләү программасы булганда гына туфрак катламының теркәлгән яки потенциаль пычранган зоналарда торак төзелешенә кишәрлекләр бүлеп бирү;

– торак пунктлар территориясендә тавыш саклау чаралары үткәрү (акустик экраннар урнаштыру, автомобиль юллары буенда тавыш саклау полосалары булдыру, беренче эшелонда торак булмаган биналардан файдалану, тәрәзәләрне тавыш изоляцияләү);

- радиоешлык диапазонының электромагнит нурланышы чыганакларының санитар-сак зоналары проектларын эшләү;

- инженерлык коммуникацияләренең саклау зоналары режимын үтәү;

- күчемсез милек объектларын, торак төзелеше объектларын проектлаганда, төзегәндә һәм эксплуатацияләгәндә «яшел» стандартлар принципларын кертү һәм куллану, территорияләрне төзекләндерүне оештыру, шул исәптән калдыкларны аерым җыюны тәэмин итү мәсьәләләрендә ресурсларны саклау;

– үсемлекләр һәм хайваннар дөньясын саклау чаралары (шул исәптән хайваннарның яшәү тирәлеген, аларның миграция юлларын, балыкларның уылдык чәчү урыннарына керү юлларын саклау чаралары; хайваннарның транспорт чараларына эләгүен, балыкларның һәм башка су биологик ресурсларының су алу корылмаларына эләгүен булдырмау өчен конструктив карарлар куллану һ. б.);

– торак пунктлар территорияләрендә гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру;

- аеруча саклана торган табигый территорияләрне саклау режимын үтәү.

3. ТОРАК ПУНКТЛАРЫ ЧИКЛӘРЕ

Югары Ослан авыл җирлегенең расланган генераль планы булмау сәбәпле, торак пунктларның элек билгеләнгән чикләре юк. Әлеге проект нигезләмәләрен тормышка ашыру максатыннан җирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү таләп ителә.

Торак пунктлар территорияләренең гамәлдәге чикләре һәм торак пунктларның планлаштырылган чикләре әлеге проектның график материаллары составында торак пунктлар чикләре картасында чагылыш тапкан.

Әлеге проект нигезләмәләрен тормышка ашыру өчен Югары Ослан һәм Киров ис. торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү таләп ителә. Студенец авылы территорияләренең чикләрен үзгәртү күздә тотылмый.

Торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү каралган территорияләр участоклары, шулай ук аларны үзгәртүне нигезләү график материаллар составында торак пунктларның чикләре картасында 17 нче таблицада һәм торак пунктларның чикләре картасында күрсәтелгән.

Таблица 17

Торак пункты	Картада участок №	Мәйдан, га	Торак пункты чикләрен үзгәртүне нигезләү
Югары Ослан ав.	1	+7,661	Шәхси торак төзелешен үстерү өчен торак пункт чикләренә кертү
	2	+6,112	Иҗтимагый-эшлекле функцияне үстерү өчен торак пункт чикләренә кертү
Киров ис. п.	3	+18,743	Авыл хуҗалыгы җитештерүе функцияләрен үстерү һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү өчен торак пункт чикләренә кертү
	4	-0,333	Зират территориясе торак пункты чигеннән чыгармау

3.1. Торак пунктлар территорияләре чикләреннән чыгарыла торган торак пунктлар территорияләре чикләренә кертелә торган җир кишәрлекләре исемлеге

Торак пунктлар территорияләре чикләреннән төшереп калдырыла торган җир кишәрлекләре исемлегендә торак пунктларның территорияләре чикләрен үзгәртү участоклары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләре турында белешмәләр бар.

Күрсәтелгән исемлектә шулай ук торак пунктлар территорияләре чикләренә кертелә яисә күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында мәгълүматлар булмаган торак пунктлар территорияләре чикләреннән төшереп калдырыла торган территорияләр турында мәгълүмат бар. Әлеге территорияләр чикләрендә урнашкан кадастр кварталларының бер өлеше буларак күрсәтелгән.

Таблица 18

№	Җир кишәрлегенең, кадастр кварталының кадастр номеры	Урнашу урыны	Җир категориясе	Рөхсәт ителгән куллану төре	Чикләргә кертелә торган яисә чикләрдән алына торган мәйдан, кв. м	Планлаштырылган җир категориясе	Рөхсәт ителгән куллануның планлаштырылган төре *
ЮГАРЫ ОСЛАН АВ.							
Торак пункт чикләренә кертелгән җир кишәрлекләре							
1	16:15:050601 :29	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Агрохимсервис ААҖ җирләрендә	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	57601 ***	Торак пункт җирләре	Эшмәкәрлек (код 4.0)
2	16:15:050701 :4557	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	76603	Торак пункт җирләре	Шәхси торак төзелеше өчен (код 2.1)
Торак пункт чиген үз эченә алган күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында мәгълүматлар булмаган территорияләр							
3	16:15:050601	-	-	-	3617	-	-
КИРОВ ИС. П.							
Торак пункт чикләренә кертелгән җир кишәрлекләре							
4	16:15:050501 :277	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	76949 ** ***	Торак пункт җирләре	Терлекчелек (код 1.7)
5	16:15:050501 :278	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	83294 **	Торак пункт җирләре	Терлекчелек (код 1.7)
6	16:15:050501 :280	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	4537	Торак пункт җирләре	Терлекчелек (код 1.7)

Бер өлеше торак пункт чикләренә кертелгән җир кишәрлекләре							
7	16:15:050501:178	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге	Авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләр	Авыл хуҗалыгы җитештерүе өчен	124541 **	Торак пункт җирләре	Терлекчелек (код 1.7)
Торак пункт чиген үз эченә алган күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында мәгълүматлар булмаган территорияләр							
8	16:15:050201	-	-	-	3221	-	-
9	16:15:050501	-	-	-	55132	-	-
Торак пункт чикләреннән чыга торган җир кишәрлекләре							
10	16:15:050201:148	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авылы, Киров п.	Торак пункт җирләре	Шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	3329	Сәнәгать җирләре һ. б.	Ритуаль эшчәнлек (код 12.1)

* Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 01.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган «Җир кишәрлекләреннән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» (Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 09.08.2018 ел, № 418 боерыгы редакциясендә) җир кишәрлекләреннән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

** Бу җир кишәрлекләре мәйданнары чиккә кертелә яисә торак пункт чикләреннән чыгарылмый торган территорияләр мәйданнарын билгеләгәндә, әлеге җир кишәрлекләренең бер территориядә урнашуына яисә өлешчә урнашуына бәйле рәвештә катнашмыйлар

*** Аның характеристикаларында теркәлгән күрсәтелгән җир кишәрлегенең мәйданы фактик мәйданга туры килми, шуңа бәйле рәвештә чиккә кертелә торган яисә торак пункт чигеннән төшереп калдырыла торган территорияләрнең мәйданнарын билгеләгәндә әлеге җир участогының исәпкә алу дөрес түгел.

3.2. Торак пунктлар территорияләре чикләреннән читтә урнашкан һәм торак пунктлар чикләренә кертелергә тәкъдим ителмәгән «торак пунктлар җирләре» категориясендәге җир кишәрлекләре

Күрсәтелгән җир кишәрлекләре турында мәгълүмат, шулай ук аларны торак пунктлар чикләренә кертү зарурлыгын нигезләү һәм җирләрнең күздә тотыла торган категориясе 19 таблицада китерелгән.

Таблица 19

№	Кадастр номеры	Урнашу урыны	Җир категориясе	Рөхсәт ителгән куллану төре	Мәйдан, кв. м	Планлаштырылган җир категориясе	Торак пункт чикләренә кертү зарурлыгы булмауны нигезләү

1	16:15:050701:116	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, бакчачылык ширкәте "Студенец- 3" Казаньстройтранс"	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	608	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
2	16:15:050301:146	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, "Студенец-3" Казаньстройтранс"	Торак пункт җирләре	Шәхси ярдәмче хуҗалык алып бару өчен	855	Су фонды җирләре	Куйбышев сусаклагычы территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
3	16:15:050701:219		Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	431	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
4	16:15:050701:223	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав., б.ш. "Сад № 13 КМПО",уч.№ 308	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	403	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
5	16:15:050301:291	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав, б.ш. "Домостроитель" КДСК	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	513	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
6	16:15:050701:351	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Түбән Ослан авыл җирлеге, Түбән Ослан авылы, С.П.Горбунов	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	492	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы

		ис., КАПО коммерцияле булмаган бакчачылык ширкәте Бакча №12 участок 886					
7	16:15:050701:416	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав, б.ш. 13 КМПО	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	400	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
8	16:15:050701:569	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав., б.ш. №13 КМПО, участок 670	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	393	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
9	16:15:050701:641	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, с.т ОАО КМПО бакча №13, участок № 488	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	474	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
10	16:15:050701:762	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав., бакчачылык ширкәте 13 КМПО	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	400	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы

11	16:15:050701:827	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, д Студенец ав., б.ш. №13 КМПО	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	400	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясе ндә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
12	16:15:050701:829	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав., б.ш. №13 КМПО	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	511	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясе ндә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
13	16:15:050701:840	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав., б.ш. " КМПО бакча 13	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	420	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясе ндә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
14	16:15:050701:950	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав, б.ш. 13 КМПО	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	407	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясе ндә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
15	16:15:050701:105 6	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, "Студенец" т.п., "Сад № 13 КМПО" б.ш., участок № 205	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	419	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясе ндә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
16	16:15:050701:109 1	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, бакчачылык ширкәте "Студенец", участок 47	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	549	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясе ндә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы

17	16:15:050701:1181	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Түбән Ослан авыл җирлеге, коммерцияле булмаган бакчачылык ширкәте ОАО КМПО № 13, участок № 667	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	431	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләрАвыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
18	16:15:050701:4298	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, "Студенец-3" коммерцияле булмаган бакчачылык ширкәте Казаньстройтранс, участок 14	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	598	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
19	16:15:050701:4299	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, "КМПО" ААҖ бакчачылык ширкәте, 13 номерлы коллектив бакчасы, участок 460	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	235	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
20	16:15:050501:92	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Печищи авыл җирлеге, Печищи ав.	Торак пункт җирләре	Индивидуаль торак төзелеше өчен	207624	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Берничә авыл җирлеге чикләрендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
21	16:15:050401:379	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, «Яз» коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәте, участок 63	Торак пункт җирләре	Гражданнар тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару	991	Авыл хуҗалыгы билгеләне шендәге җирләр	Бакчачылык ширкәте территориясендә
22	16:15:050301:125	Татарстан	Торак	Гражданнар	728	Су фонды	Куйбышев

		Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав., Центральная ур., 94а	пункт җирләре	тарафыннан бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару		җирләре	сусаклагычы территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
23	16:15:050301:130	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав.	Торак пункт җирләре	Дача төзелеше өчен	581	Су фонды җирләре	Куйбышев сусаклагычы территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
24	16:15:050301:136	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав.	Торак пункт җирләре	Дача төзелеше өчен	536	Су фонды җирләре	Куйбышев сусаклагычы территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы
25	16:15:050301:137	Татарстан Республикасы, Югары Ослан муниципаль районы, Югары Ослан авыл җирлеге, Студенец ав.	Торак пункт җирләре	Дача төзелеше өчен	392	Су фонды җирләре	Куйбышев сусаклагычы территориясендә җир кишәрлеге урнашу; кадастр хатасы

3.3. Торак пунктлар чикләренә кертелә торган урман фондына керүче территорияләр турында белешмәләр

Билгеләнгән чиккә Югары Осланның урман фондына керүче территорияләре кертелә (Идел буе урманчылыгының Свияжск участок урманчылыгының урман утыртмалары карталары нигезендә). Югары Ослан авылы чикләренә урман фонды җирләреннән кертелә торган җир кишәрлекләре исемлеге Татарстан Республикасы Урман хуҗалыгы министрлыгының 2009 елның 26 июнендәге 14-5498 номерлы хаты нигезендә күрсәтелгән (2 нче кушымта). Әлеге исемлек 20 таблицада тәкъдим ителгән.

Таблица 20

Урман кишәрлеге турында мәгълүмат							**Җир кишәрлекләре турында мәгълүмат**	
Дәүләт урман реестрында хисап язмасы номеры	**Урман участогының кадастр номеры**	**Урнашу урыны**			**Максатчан билгеләнеше**	**Җир категориясе**		
		Урманчылык, участок урманчылыгы	**№ кв.**	**№ выд.**			**Кадастр номеры**	**Мәйдан, кв. м**
17872-2009-12	16:15: 000000: 931	Идел буе урманчылыгы , Зөя участок урманчылыгы	107	8	Саклаучы урманнар	Табигый һәм башка объектларны саклау функцияләрен башкаручы	16:15:050118:175	2000
							16:15:050118:410	891
							16:15:050118:409	890
							16:15:050118:41	1500
							16:15:050118:120	1097

						урманнар	16:15:050118:28	2188
							16:15:050118:160	1947
							16:15:050118:156	1508
							16:15:050118:158	1481
							16:15:050118:29	2004
							16:15:050118:153	1011
							16:15:050118:173	867
							16:15:050118:133	1500
							16:15:050118:126	1503
							16:15:050118:119	1027
							16:15:050118:118	1544
							16:15:050118:104	1502
							16:15:050118:477	1497
							16:15:050118:476	1322
							16:15:050118:169	1007
							16:15:050118:168	1049
							16:15:050118:434	1490
							16:15:050118:185	2647
							16:15:050118:394	1498

Бу җир кишәрлекләренә карата бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында «Торак пункт җирләре» категориясенә керүләре турында мәгълүмат китерелде. Әлеге җир кишәрлекләре турында бердәм дәүләт күчемсез милек реестрыннан тиешле өземтәләр әлеге җир кишәрлекләре турында 4 кушымтада китерелгән.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясе тулысынча Татарстан Республикасының Идел буе урманчылыгы чикләрендә (эчендә) урнашкан, шуңа бәйле рәвештә урманчылыкның чикләре әлеге проектның график материалларында чагылдырып булмый. Моннан тыш, урманчылыклар һәм урман парклары чикләре турында күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында белешмәләр юк.

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Югары Ослан авыл җирлеге комиссиясенең эшчәнлеге нәтиҗәләре буенча, торак пунктларның җирләренә күчерү максатларында, урман фонды территориясендә урнашкан җир кишәрлекләрен Югары Ослан авылы чикләренә кертү килешенде. Күрсәтелгән боерык, шулай ук урман кишәрлекләре чикләренең урнашу урынын билгеләү буенча комиссия утырышы беркетмәсе әлеге кушымтаның 3 кушымтасында китерелгән.

4. МӘДӘНИ МИРАС ОБЪЕКТЛАРЫ

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә урнашкан «Николай Чудотворца чиркәве (1831-1838 еллар, 1880 еллар)» архитектура һәм шәһәр төзелеше һәйкәле мәдәни мирас объектларына керә.

Объект статусы Татарстан АССР Министрлар Кабинетының 31.07.1991 ел, № 337 карары белән расланган.

Ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектлары җирлек территориясендә тәкъдим ителмәгән.

Мәгълүмат Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июленә бирелгән мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектлары билгеләре булган объектлар исемлеге нигезендә тәкъдим ителә.

5. АЕРУЧА САКЛАНА ТОРГАН ТАБИГЫЙ ТЕРРИТОРИЯЛӘР

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә түбәндәге аеруча саклаулы табигый территорияләр тәкъдим ителгән:
– «Печищи Геологик кисем» (аеруча саклана торган табигый территория Татарстан АССР Министрлар Советының 19.05.1972 ел, № 251 карары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы карары белән Татарстан Республикасының табигать һәйкәлләре исемлегенә кертелгән);
– төбәк әһәмиятендәге «Таш чокыр» табигать һәйкәле (аеруча саклана торган табигый территория Татарстан АССР Министрлар Советының 1986 елның 26 декабрендәге 649 номерлы карары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы карары белән Татарстан Республикасының дәүләт табигать һәйкәлләренә кертелгән).

Табигать һәйкәлләренең чикләре Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында махсус сакланыла торган табигать территорияләренең дәүләт реестрын раслау һәм махсус сакланыла торган табигать территорияләре мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының аерым карарларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 24 июлендәге 520 номерлы карары (27.03.2013 елгы үзгәрешләр белән) нигезендә күрсәтелгән.
Аеруча саклана торган табигый территорияләр чикләре турында белешмәләр күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында юк.

6. ТЕРРИТОРИЯНЕ ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР

Җирлектә түбәндәге махсус шартлар тудырылган:
– сәнәгать һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары;
- су саклау зоналары һәм җир өсте су объектларының яр буе саклау полосалары;
- эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналары;
– газ бүлү челтәрләренең саклау зоналары;
– аеруча саклана торган табигый территорияләр;
– шәһәр яны территорияләре.
Җирлек территориясендә тәкъдим ителгән территорияләрне аерым шартлары булган зоналарның чикләре генераль пландагы график материаллар составында территорияне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре картасында күрсәтелгән.

Санитар-сак зоналары

Санитар-сак зонасы күләме һәм чиге санитар-яклау зонасы проекты белән билгеләнә. Эшләнгән проект булмаганда аның күләме “Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-сак зоналары һәм санитар классификациясе" СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә. Сәнәгать, авыл хуҗалыгы һәм башка предприятиеләрнең һәм объектларның санитар-саклау зоналарында эшчәнлекне чикләү СанПиН нигезендә билгеләнә.

Үләт базларының санитар-саклау зоналарында эшчәнлекне чикләү биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юк итүнең ветеринария-санитария кагыйдәләре белән билгеләнә.

Җирлек территориясендә урнашкан объектларның санитар-сак зоналары турында белешмәләр 21 таблицада бирелгән.

Таблица 21

Объект исеме	**Размер, м**	**Чыганак**
Биотермик чокыр	1000	Биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юк итү буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре
Каты коммуналь калдыклар полигоны	500	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Асфальт-бетон заводы	500	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Балык цехы	300	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Икмәк заводы	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Машина-трактор паркы	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Автомобиль заправка станциясе	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Чистарту корылмалары	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Пристань, причал	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Җитештерү базалары һәм складлары	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Төзелеш материаллары базары	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Янгын бүлеге	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03
Зират	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03

Су саклау зоналары һәм җир өсте су объектларының яр буе саклау полосалары

Су саклау зоналары һәм яр буе саклау полосалары күләмнәре һәм күрсәтелгән зоналарда эшчәнлек чикләүләре Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

Куйбышев сусаклагычының су саклау зонасының киңлеге 200 м, калган су агымнары һәм сулыкларның киңлеге – 50 м. яр буе саклау полосасының киңлеге 50 м, яр буе полосасының киңлеге – 20 м.

Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасы.

Эчәр су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары пояслары күләмнәре һәм әлеге зоналарда эшчәнлекне чикләү «Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчә торган сууткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләре нигезендә билгеләнә.

Җирлек территориясендә эчә торган су белән тәэмин итүнең җир асты чыганаклары

– скважина су алу җайланмалары һәм чишмәләр урнашкан.

Санитар саклау зонасының су алу өчен беренче поясы 30 м күләмендә кабул ителгән, чишмәләр – 50 м. Санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче поясы чикләре турында белешмәләр юк, аларның күләме исәп-хисап белән билгеләнә.

Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналары

Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналары күләмнәре, шулай ук күрсәтелгән зоналарда эшчәнлекне чикләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Электр челтәре хуҗалыгы объектларының саклау зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән файдалануның аерым шартларын билгеләү тәртибе турында» 24.02.2009 ел, № 160 карары нигезендә билгеләнә.

Җирлек территориясендә тәкъдим ителгән Электр челтәре хуҗалыгы объектларына электр линияләре һәм электр подстанцияләре керә.

Әлеге проектның график материалларында күрсәтелгән:

- 35 кВ көчәнешле һава электр үткәргеч линияләренең сак зонасы-15 м.;

- 10 кВ көчәнешле һава электр үткәргеч линияләренең сак зонасы-10 м.

Зоналарның чикләре күчемсез милекнең дәүләт кадастры белешмәләре нигезендә күрсәтелгән.

Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналары

Газ бүлү челтәрләренең саклау зоналары, аларны куллану режимы Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 20.11.2000 ел, № 878 карары белән расланган газ бүлү челтәрләрен саклау кагыйдәләре таләпләре нигезендә билгеләнә.

Авыл җирлеге территориясендә урнашкан газ бүлү челтәрләренең сак зоналары күләме 3 м тәшкил итә. Әлеге саклау зоналары чикләре турындагы мәгълүмат күчемсез милекнең дәүләт кадастрында бар.

Аеруча саклана торган табигый территорияләр

Табигать һәйкәлләрен куллану режимы 14.12.1995 ел №33-ФЗ «Аеруча саклана торган табигый территорияләр турында» Федераль законда билгеләнгән. Әлеге закон таләпләре нигезендә, табигать һәйкәлләре биләгән территорияләрдә хуҗалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның сакланышын бозуга китерә торган һәр эшчәнлек тыела.

Табигать һәйкәлләрен куллану түбәндәге максатларда рөхсәт ителә:

– фәнни (әйләнә-тирә табигый тирәлекнең торышына мониторинг, табигый экосистемаларның һәм аларның компонентларының эшләвен һәм үсешен өйрәнү һ. б.);

– экологик агарту (уку-укыту экскурсияләре үткәрү, экологик белем бирү сукмакларын оештыру һәм төзекләндерү, видеофильмнар төшерү, слайдлар, буклетлар чыгару максатыннан фотога төшерү һ. б.);

- рекреацион (транзит йөрүләр);

– табигатьне саклау (тере организмнарның генофондын саклау, сирәк һәм юкка чыга торган үсемлекләрнең һәм хайваннарның яшәү шартларын тәэмин итү һ. б.);

- бүтән, шул исәптән җитештерү максатларында бу табигый объектларны һәм комплексларны табигать һәйкәлләре дип билгеләү бурычларына һәм аларга карата

билгеләнгән саклау режимын билгеләүгә каршы килмәү.

Күчемсез милекнең дәүләт кадастрында «Печищи геологик кисеме» һәм «Таш чокыр» региональ әһәмияттәге табигать һәйкәлләре чикләре турында белешмәләр юк.

Аэродром яны территорияләре

Шәһәр яны территорияләре һәм аларны куллану режимы Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 11.03.2010 ел, № 138 карары белән расланган Россия Федерациясе Һава киңлеген куллану кагыйдәләре нигезендә билгеләнә.

Җирлек территориясе Казан вертолет заводы, «Казан» халыкара аэропорты, Казан авиация җитештерү берләшмәсенең шәһәр яны территорияләре чикләрендә урнашкан.

Кайбер объектларны урнаштыру планлаштырыла торганга күрә, территорияне махсус шартлары булган зоналар чикләрен билгеләү таләп ителә:

- зират-50 м күләмендә санитар-саклау зонасы;

– чүп эшкәртү предприятиесе – 500 м күләмендә санитар-саклау зонасы;

– кар эретү җайланмалары һәм чистарту корылмалары булган карны вакытлыча саклау урыны-100 м күләмендә санитар-саклау зонасы;

– су алу корылмасы – 30 м күләмендә эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының I поясы;

– 110/10 кВ электр подстанциясе һәм 110 кВ электр тапшыру һава линиясе-электр челтәре хуҗалыгы объектларының 20 м күләмендә сак зонасы.

7. ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘР БАРЛЫККА КИЛҮ КУРКЫНЫЧЫ ТӨП ФАКТОРЛАРНЫҢ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

Җирлек территориясенә йогынты ясарга мөмкин булган табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр Исемлеге

Куркыныч геологик процесслар

1. Ишелү

Зарарлаучы факторлар-тау токымнарының көчеше (хәрәкәте), авышлыкны юдырту, артык дымлану, сейсмик этәргечләр, катнаш массаларның механик басымы, бәрү.

Моның нәтиҗәсе-корылмаларга зыян китермәү, инженерлык коммуникацияләренең сирәк җимерелүе.

Куркынычны киметү чаралары-күмелү зонасында һәм аның янәшәсендәге территорияләрдә өслек сулары агуны оештыру, җир асты суларын дреннирлау, тышкы йөкләнешләрне киметү, сөзәклекләрне киметү һәм аларны юдыртудан һәм юдырудан саклау, терәк диварлар төзү, сөзәклек өслеге буенча яшел үсентеләр оештыру.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә калкулыклар барлыкка килү Куйбышев сусаклагычы үзәне калкулыгына бәйле.

СНиП буенча 22-01-95 «Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» дигән СНиП нигезендә җирлек территориясендә туңулар барлыкка килү куркынычы категориясе "уртача куркыныч" дип бәяләнә.

2. Җир тетрәүләр

Зарарлаучы факторлар- көтелмәгән тайпылыш һәм җир кырындагы өзекләр, җир асты бушлыклары җимерелү.

Моның нәтиҗәсе – биналар һәм корылмалар җимерелү, грунт утыру, ишелү, плотиналар җимерелү һәм цуналар барлыкка килү.

Куркынычны киметү буенча чаралар-җир тетрәүләрендә төзелешне чикләү, корылмаларны ныгыту, сейсмик мониторинг үткәрү.

«Сейсмик районнарда төзелеш» 14.13330.2014, Россия Федерациясе һәм СП сейсмик районлаштыру карталары нигезендә, Югары Ослан авыл җирлеге территориясе 6 баллы зонага керә (В картасы).

СНиП 22-01-95 «Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» нигезендә җирлек территориясендә җир тетрәүләренең килеп чыгу куркынычы категориясе «куркыныч» дип бәяләнә.

3. Абразия, сусаклагыч ярларын эшкәртү

Зарарлаучы факторлар-дулкыннарның су объектларының ярларына бәрелүе, җилләтү, грунтларны юылу.

Нәтиҗәләре – ярларның юылуы, авыл хуҗалыгы җирләреннән яр буе территорияләре китү, биналар һәм корылмалар җимерелү.

Куркынычны киметү буенча чаралар-саклагыч корылмалар (дулкынлы дивар, бун, волноломнар) төзү, ярларны тимер-бетон плитәләр һәм түфәкләр белән беркетү, ишелү, умельләр юу һәм су асты авышлыгын көйләү, яр буе зонасында дымлы яшел үсентеләр утырту.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә су саклагычларның абразиясе килеп чыгу һәм ярларын эшкәртү мөмкин булганның барысы да Куйбышев сусаклагычы склонына туры килә.

«Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» СНиП 22-01-95 нигезендә, җирлек территориясендә су саклагычларның абразиясе килеп чыгу һәм эшкәртү куркынычы категориясе «уртача куркыныч» дип бәяләнә.

4. Карст

Зарарлаучы факторлар-тау токымнарын эретү, токым структурасын җимерү, токымның бер өлешен күчерү (юу), җир өслеген деформацияләү.

Нәтиҗәләре-сәнәгать һәм гражданлык корылмаларының деформациясе, сәнәгать объектлары эшендәге үзгәрешләр, территорияне эксплуатацияләүдән вакытлыча чыгу.

Куркынычны киметү буенча чаралар – өслек сулары агып төшүне оештыру, җир асты суларын дреннирлау, тышкы йөкләнешләрне киметү, биналарның һәм корылмаларның нигезләрен саклау.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә карст барлыкка килү куркынычы булу хас түгел.

5. Суффозия

Зарарлаучы факторлар – югарыда яткан грунтларның утыруы, тау токымнарын алыштыру, җир өслеген деформацияләү.

Моның нәтиҗәсе-корылмаларның нигезләренең начарлануы һәм аларны деформацияләү һәм җимерелү, сәнәгать объектлары эшендәге өзеклекләр, территорияне эксплуатацияләүдән вакытлыча чыгу.

Рискны киметү чаралары – өслек сулары агымын оештыру, җир асты суларын дреннирлау, фильтрациягә каршы саклану завеслары кору, силикатизация, цементация куышларын юк итү һ. б.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә суффозия барлыкка килү куркынычы булу хас түгел.

6. Урман токымнарының утыртылышы

Зарарлаучы факторлар – җир өслегенең деформациясе, грунт деформациясе.

Моның нәтиҗәсе-корылмаларның нигезләренең начарлануы һәм аларны деформацияләү һәм җимерелү, сәнәгать объектлары эшендәге өзеклекләр, территорияне эксплуатацияләүдән вакытлыча чыгу.

Куркынычны киметү чаралары-өслек суларын агызуны оештыру; җир асты суларын дреннирлау; трамблау, вибрация, йомышлау юлы белән грунт утырту үзенчәлекләрен бетерү; силикатлаштыру, цемент измәсе белән туендыру; биналарны конструктив көчәйтү.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә урман токымнарының утырту куркынычы булу хас түгел.

7. Чокыр һәм яссы эрозиясе

Зарарлаучы факторлар – грунт юу, промоин һәм чокырлар барлыкка килү.

Моның нәтиҗәләре – туфракның уңдырышлы катламын юк итү; елгаларга һәм сулыкларга коелу; сугару һәм дренаж системаларына су басу; биналар һәм корылмалар җимерелү; юллар юдырту.

Куркынычны киметү буенча чаралар – өслек суларының агуын оештыру, саклагыч урман полосалары булдыру, үсемлеклекләрнең текә ярларын ныгыту, чокырларны юдыру һәм күмү.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә эрозия процесслары авыл хуҗалыгы җирләре территорияләренә туры килә.

СНиП буенча 22-01-95 «Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» дигән СНИП нигезендә җирлек территориясендә яссы һәм чокыр эрозиясе барлыкка килү куркынычы категориясе "уртача куркыныч" дип бәяләнә.

8. Кабару

Зарарлаучы факторлар – боз барлыкка килү, грунт күләмен механик үзгәртү.

Моның нәтиҗәсе-биналарның һәм корылмаларның нигезләренә зыян китерү, инженерлык коммуникацияләрен бозу.

Куркынычны киметү буенча чаралар-биналарның һәм корылмаларның нигезен грунт түшәү тирәнлегеннән тирәнрәк итү, өслек суларының агынтысын оештыру, юллар төзегәндә саклагыч җайланмалар (подложкалар, рәшәткәләр) куллану.

22-01-95 «Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» СНиП нигезендә җирлек территориясендә кабару барлыкка килү куркынычы категориясе "уртача куркыныч" дип бәяләнә.

Куркыныч гидрологик күренешләр һәм процесслар

1. Су басу

Зарарлаучы факторлар – грунт суларының дәрәҗәсен күтәрү, грунт сулары агымының гидродинамик басымы, туфрак һәм грунт пычрану (тозлау), җир асты металл конструкцияләренең коррозиясе.

Моның нәтиҗәләре – биналарның һәм җир асты коммуникацияләренең подвалларын су басу, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, биналарның һәм корылмаларның бер өлешләре утыру, ишелү.

Куркынычны киметү буенча чаралар – өслек сулары агып төшүне оештыру, җир асты суларын дреннирлау.

СНиП буенча 22-01-95 «Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» дигән СНиП нигезендә җирлек территориясендә су басуның килеп чыгу куркынычы категориясе «уртача куркыныч» дип бәяләнә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 26 декабрендәге 3619-р номерлы боерыгы белән расланган язгы ташу чорында су басу зонасына керә торган торак пунктлары исемлеге нигезендә Югары Ослан авыл җирлегендә мондый торак пунктлар юк.

2. Су басулар

Зарарлаучы факторлар – су агымы, гидросфера, туфрак, грунт пычрану.

Моның нәтиҗәсе – су басу, туфрак юдырту, туфракның агымдагы торышы, корылмаларны җимерү, транспорт эшендә һәм тышкы эшләрне башкаруда кыенлыклар, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре.

Куркынычны киметү буенча чаралар-территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны инженерлык саклавын оештыру; объектларны гидродинамик факторлар гамәленә дучар булган территорияләрдән тыш урнаштыру; су басу һәм су басу куркынычы янаган территорияләрдә потенциаль пычрату чыганакларын урнаштырмауга юл куймау; су агымнары һәм сулыклар ярлары буенча саклагыч гидротехник корылмалар урнаштыру.

«Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» СНиП 22-01-95 нигезендә җирлек территориясендә су басу куркынычы категориясе «уртача куркыныч» дип бәяләнә.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 26 декабрендәге 3619-р номерлы боерыгы белән расланган язгы ташу чорында су басу зонасына керә торган торак пунктлары исемлеге нигезендә Югары Ослан авыл җирлегендә мондый торак пунктлар юк.

3. Елга эрозиясе

Зарарлаучы факторлар – су агымының гидродинамик басымы, елга юлы деформациясе.

Нәтиҗәләре-юлларны, коммуналь системаларны, биналарны һәм корылмаларны җимерү; авыл хуҗалыгы җирләреннән яр буе территорияләре аерылу; урманны югалту.

Куркынычны киметү буенча чаралар – яр ныгыту корылмалары төзү, елгаларда даими чаралар оештыру (елга үзәнен оештыру), барражлар системасы ярдәмендә елга төбенең озын буйларын киметү, яр буе зонасында дымлы яшел үсентеләр оештыру.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә елга эрозиясе барлыкка килү су агымнарына һәм аларның үзәннәренә туры килә.

«Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» СНиП 22-01-95 нигезендә җирлек территориясендә елга эрозиясе барлыкка килү куркынычы категориясе «уртача куркыныч» дип бәяләнә.

Куркыныч метеорологик күренешләр һәм процесслар

1. Көчле җил, давыл, смерч

Зарарлаучы факторлар – җил агымы, җил көчәнеше, аэродинамик басымы, көчле һава киеренкелеге.

Моның нәтиҗәсе-бина һәм корылмаларга зыян китерү яки җимерү, транспорт эшендәге һәм тышкы эшләр башкарудагы кыенлыклар, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау.

Хәвефне киметү буенча чаралар-куркыныч производстволарны урнаштыруны чикләү, иске яки җимерек биналарны һәм корылмаларны демонтажлау, зыян күргән һәм иске агачларны кисү, халыкны кисәтү һәм коткару хезмәтләре персоналын гадәттән тыш хәл шартларында эшләргә әзерләү буенча чаралар күрү.

«Куркыныч табигый йогынты геофизикасы» СНиП 22-01-95 нигезендә, җирлек территориясендә давыллар һәм үлемнәр барлыкка килү куркынычы категориясе «уртача куркыныч» дип бәяләнә.

2. Көчле явым-төшем

Зарарлаучы факторлар – су агымы, территорияне су басу, кар йөкләнеше, җил көче, кар көртләре, бозлавык.

Моның нәтиҗәләре-биналар һәм корылмаларның су басу, җимерелү, транспорт эшендәге һәм тышкы эшләрне башкарудагы кыенлыклар, инженерлык коммуникацияләрендәге аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау.

Куркынычны киметү чаралары-территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны инженер яклавын оештыру, халыкны кисәтү һәм коткару хезмәтләре персоналын гадәттән тыш хәл шартларында гамәлләргә әзерләү буенча чараларны үз вакытында фаразлау һәм кабул итү.

Табигать янгыннары

Зарарлаучы факторлар – ут, җылылык агымын җылытып, җылылык бәрү, һаваны пычрату, атмосфера, туфрак, грунт, гидросфералар пычрану.

Нәтиҗәдә-төтенләү, урман яну, халыкның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау, корылмаларга зыян китерү, транспорт эшендә һәм тышкы эшләр башкаруда кыенлыклар, юл-транспорт һәлакәтләре.

Куркынычны киметү буенча чаралар-янгынга каршы өзеклекләр урнаштыру, янгын саклау бүлекчәләренең урнашуын оптимальләштерү, зыян күргән корткычларны һәм агачларны кисү.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә табигый (урман) янгыннарның килеп чыгуы көнбатыш һәм үзәк өлешләрдәге эре урман массивларына туры килә. Дала һәм ландшафтлы табигый янгыннарның килеп чыгуы характерлы түгел.

«Татарстан Республикасында янгын куркынычсызлыгын тәэмин итүгә юнәлдерелгән чаралар турында «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 12 апрелендәге 236 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 24 мартындагы 163 номерлы карары нигезендә Югары Ослан авыл җирлегенең торак пунктлары һәм башка территорияләре һәм Татарстан Республикасы территорияләре һәм объектлары (торак пунктлар; гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача коммерцияле булмаган берләшмәләре; балаларның ялын һәм аларны савыктыруны оештыручы оешмалар; икътисад объектлары; сәламәтләндерү оешмалары) исемлегенә керми.

Табигый характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр Министрлыгы тарафыннан бирелгән белешмәләрдә (хат № 3428/Т-3-1-7 от 18.04.2018 ел), гадәттән тыш куркыныч барлыкка килү янаган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

Моннан тыш, «Су басу, су басу зоналарының чикләрен билгеләү турында» 18.04.2014 ел, № 360 Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары нигезендә, су басу зоналарының чикләрен билгеләү турындагы мәгълүматларны Күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрына кертү датасыннан билгеле булып санала. Югары Ослан авыл җирлеге территориясенә карата су басу һәм су басу зоналары чикләре турында мәгълүмат күчемсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында юк.

Авыл җирлеге территориясендә, шулай ук җирлек территориясендә техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганаклары исемлеге

Химик куркыныч объектлар

Территориядә химик куркыныч объектлар булу нәтиҗәсендә, авария-химик куркыныч матдәләр чыгару куркынычы янап, аварияләр булырга мөмкин.

Зарар китерүче факторлар-куркыныч химик матдәләргә су сибү яки ташлау.

Моның нәтиҗәләре-кешеләрнең, авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм үсемлекләрнең үлеме яки химик зарарлану; азык-төлек, азык чималы һәм азыкның химик зарарлануы; әйләнә-тирә табигать мохитенең химик зарарлануы.

Куркынычны киметү чаралары-химия сәнәгате предприятиеләренең торышын мониторинглау, җитештерү процессларының технологик куркынычсызлыгын һәм мондый предприятиеләрнең җиһазларының эксплуатацион ышанычлылыгын арттыру; химик аварияләр килеп чыгу мөмкинлеген фаразлау; химик куркыныч матдәләр булган сак астында авария резервуарларын, ау мылтыкларын урнаштыру.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә урнашкан химик куркыныч объектларга түбәндәгеләр керә:

– Югары Ослан авылының көньяк өлешендә чистарту корылмалары (потенциаль куркыныч матдә: хлор; зарарлаучы йогынты чикләре билгеләнмәгән).

Янгын куркынычы булган объектлар

Янгын куркынычы булган объектлар территориясендә янгыннар һәм шартлаулар булырга мөмкин.

Зарарлаучы факторлар-ялкын, очкын, шартлау, дулкын, җылытылган һава, токсин продуктлары, төтен.

Нәтиҗәләре-кеше сәламәтлегенә зыян китерү яки һәлак булу; биналар һәм корылмалар җимерелү яки зыян китерү; халык хуҗалыгына, әйләнә-тирә мохиткә зыян китерү.

Куркынычны киметү чаралары-электр приборларын һәм электр челтәрләрен эксплуатацияләү тәртибен саклау; янгын куркынычы булган объектларга караган предприятиеләр хезмәткәрләренең янгынга каршы инструктажы; ирекле янгын сагы оештыру; янгынга каршы матдәләр һәм материаллар куллану; янгынга каршы кагыйдәләрне һәм нормаларны үтәү.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә янгын куркынычы булган объектларга түбәндәгеләр керә:

– Югары Осланда Балык цехы (потенциаль куркыныч матдә: аммиак; зарарлаучы йогынты чикләре билгеләнмәгән);

– Югары Осланда автомобильләргә ягулык салу станциясе (потенциаль куркыныч матдә: ягулык; зарарлаучы йогынты чикләре билгеләнмәгән).

Радиацион-куркыныч объектлар

Радиация-куркыныч объектлар территориясендә радиоактив матдәләр чыгару куркынычы янаган аварияләр булу нәтиҗәсе булып тора.

Зарарлаучы факторлар-радиоактив матдәләрнең һәм (яки) ионлы нурланышларның чыгуы.

Моның нәтиҗәләре – кешеләрне, авыл хуҗалыгы хайваннарын һәм үсемлекләрен, халык хуҗалыгы объектларын, шулай ук әйләнә-тирә табигый мохитне ионизацияләү нурланышы яки радиоактив пычрату.

Хәвефне киметү чаралары – дозиметрик һәм радиометрик контроль үткәрү, халык арасында йод профилактикасы үткәрү, пычранган җирлекне дезактивацияләү.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә радиацион-куркыныч объектлар тапшырылмаган.

Гидродинамик куркыныч объектлар

Гидродинамик куркыныч объектлар территориясендә гидротехник корылмаларның терәк фронты корылмаларын җимерүгә, катастрофик су басу зонасына, шламсаклагычларның ишелү вакытында токсик матдәләр белән зарарлануга бәйле аварияләр булу нәтиҗәсе булып тора.

Зарарлаучы факторлар - дулкын, су агымы.

Нәтиҗәләре-катастрофик су басу; кешеләрнең, авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм үсемлекләренең һәлак булуы; биналар һәм корылмаларның җимерелүе яки зыян китерүе; җитештерү яки транспорт процессын бозу; әйләнә-тирә мохиткә зыян китерү.

Куркынычны киметү буенча чаралар-алга китүнең ихтимал дулкыны йогынтысына дучар ителгән территориядә торак биналар һәм икътисад объектлары төзелешен чикләү; ишелү; җир асты суларын дернирлау; ярларны ныгыту эшләрен үткәрү; өзелү тизлеген киметергә сәләтле түбән булган урманнарны утырту.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә гидродинамик яктан куркыныч объектлар тапшырылмаган.

Куркыныч йөк ташыганда транспортта куркыныч хәлләр

Куркыныч йөкләр ташыганда транспорттагы куркыныч хәлләргә керә:

<u>1. Куркыныч йөкләр ташыганда автомобиль транспортында мөмкин булган аварияләр</u>

Зыян китерүче факторлар-бәрелү, транспорт чарасы яну, янгын куркынычы янаган йөкнең януы, ташыла торган шартлау куркынычы янаган йөк шартлау һәм яну, ташыла торган куркыныч химик йөкнең агуы (таралу, парлану).

Моның нәтиҗәсе-кешеләрнең травма алу һәм үлүе, янгыннар, әйләнә-тирә мохит пычрану, транспорт чараларына зыян китерү, ташыган йөкләрне юк итү.

Хәвеф-хәтәрне киметү чаралары-куркыныч йөкләр ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат системаларын (мәгълүмат таблицаларын, авария һәм мәгълүмати карточкаларны) куллану, юл шартларын исәпкә алып, автотранспорт чараларының хәрәкәт тизлеген чикләү, махсус җиһазландырылган транспорт чараларын куллану, йөк ташу өчен махсус җиһазландырылган тара куллану.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясенә автомобиль транспортында куркыныч йөкләр ташыганда, авыл җирлеге территориясендә автомобиль заправкасы станциясе һәм Балык цехы урнашуга бәйле рәвештә (потенциаль куркыныч матдәләр: нефть эшкәртү продуктлары, аммиак, сыекландырылган газлар), зарарлану чикләре билгеләнмәгән.

<u>2. Куркыныч йөкләр ташыганда тимер юл транспортында мөмкин булган аварияләр</u>

Зыян китерүче факторлар- бәрелү, транспорт чарасы яну, янгын куркынычы янаган йөкнең януы, ташыла торган шартлау куркынычы янаган йөк шартлау һәм яну, ташыла торган куркыныч химик йөкнең агуы (таралу, парлану).

Нәтиҗәдә – кешеләрнең травма алу һәм үлүе, янгыннар, әйләнә-тирә мохит пычрану, транспорт чараларына зыян китерү, тимер юлны җимерү, йөк ташыган йөкләрне юк итү.

Хәвефне киметү буенча чаралар-куркыныч йөкләр ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат бирү системаларын куллану, махсус вагоннар һәм контейнерлар куллану, йөкләрне махсус әзерләү һәм төргәкләү, тиешле белгечләр тарафыннан йөкләрне озата бару һәм саклау.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә тимер юл транспортында куркыныч йөкләр ташыганда килеп чыгу ихтималы хас түгел.

3. Куркыныч йөкләр ташыганда су транспортында мөмкин булган аварияләр

Зыян китерүче факторлар- бәрелү, транспорт чарасы яну, янгын куркынычы янаган йөкнең януы, ташыла торган шартлау куркынычы янаган йөк шартлау һәм яну, ташыла торган куркыныч химик йөкнең агуы (таралу, парлану).

Нәтиҗәдә – кешеләр һәм хайваннарның травма алу һәм үлүе, янгыннар, әйләнә-тирә мохит пычрану, транспорт чараларына һәм гидротехник объектларга зыян китерү, ташыла торган йөкләрне юк итү.

Хәвефне киметү чаралары-куркыныч йөкләр ташу өлкәсендә норматив документлар таләпләрен үтәү, куркыныч йөк турында мәгълүмат бирү системаларын куллану, йөк ташу өчен махсус җиһазландырылган тара куллану.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясе өчен Куйбышев сусаклагычы буенча куркыныч йөк ташыганда су транспортында һәлакәтләр барлыкка килү мөмкин (потенциаль куркыныч матдәләр: нефть продуктлары, газ, аммиак, хлор; зарарлану чикләре билгеләнмәгән).

4. Куркыныч матдәләрне транспортлаштырганда торбаүткәргеч транспортта ихтимал аварияләр

Зарарлаучы факторлар-куркыныч химик яки шартлаткыч матдәләр басымы астында ташлану яки җимерү, шартлау.

Моның нәтиҗәләре-кешеләрнең һәм хайваннарның травма алуы һәм үлүе, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы, икътисадка зыян китерү.

Куркынычны киметү буенча чаралар-физик яктан тузган яки мораль яктан искергән труба үткәргечләрнең участокларын үз вакытында ремонтлау, реконструкцияләү һәм техник хезмәт күрсәтү, торбаүткәргечләрнең торышын мониторинглау системасын оештыру, торба үткәргечләрне эксплуатацияләүнең технологик алымнарын куллану, торбаүткәргечләрне коррозиядән саклауның нәтиҗәле алымнарын куллану.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә торбаүткәргеч транспортта куркыныч матдәләрне йөрткәндә килеп чыгу ихтималы хас түгел.

Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр Министрлыгы тарафыннан бирелгән белешмәләрдә (хат № 3428/Т-3-1-7 от 18.04.2018 ел), гадәттән тыш куркыныч барлыкка килү янаган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

Җирлек территориясендә биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин булган чыганаклары исемлеге

Биологик-куркыныч объектлар

Зарарлаучы факторлар-куркыныч биологик матдәләр таралу.

Нәтиҗәләре-кешеләрнең, авыл хуҗалыгы хайваннарының һәм үсемлекләренең биологик зарарлануы яки үлүе; әйләнә-тирә табигый тирәлекнең биологик зарарлануы.

Куркынычны киметү буенча чаралар-санитар-гигиена һәм санитар-эпидемиология кагыйдәләрен, технологик һәм оештыру-техник таләпләрне үтәү; фармацевтика һәм микробиология сәнәгате предприятиеләренең торышын мониторинглау, җитештерү процессларының технологик куркынычсызлыгын һәм мондый предприятиеләр җиһазларының эксплуатацион ышанычлылыгын арттыру.

Югары Ослан авыл җирлеге территориясендә биологик-куркыныч объектларга түбәндәгеләр керә:

– Югары Осланнан көньяк-көнбатышка таба биотермик чокыр.

Табигый йогышлы авырулар чыганаклары

Зарарлаучы факторлар-йогышлы авыру (патоген микроорганизмнар).

Моның нәтиҗәләре – эпидемия, эпизоотия, эпифитотия.

Куркынычны киметү чаралары-карантин, обсервация, йогышлы авыруларны изоляцияләү, санитар һәм эпидемиологик күзәтчелекне үткәрү, территорияне санитар саклауны оештыру, эпизоотиягә каршы чаралар үткәрү, ветеринария-санитария күзәтчелеген оештыру.

Җирлек территориясендә йогышлы авыруларның табигый чыганаклары юк.

Биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр чикләре, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнмәгән.

Татарстан Республикасы Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр Министрлыгы тарафыннан бирелгән белешмәләрдә (хат № 3428/Т-3-1-7 от 18.04.2018 ел), гадәттән тыш куркыныч барлыкка килү янаган территорияләр чикләре турында мәгълүмат юк.

Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча чаралар исемлеге

Проектлана торган территориядә янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү системасының торышы турында мәгълүмат

Урам-юл челтәре буенча янгын частеннән алып перспективалы торак төзелешенең иң ерактагы территорияләренә кадәр араны 8,7 км тәшкил итә (янгын сүндерү автомобиленең килү вакыты – 9 мин.). Шулай итеп, перспективалы торак төзелеше территорияләренә карата янгын чыгу урынына беренче янгын сүндерү исәп-хисапының килү нормативы үтәлә.

Янгын депосының урнашуы турында мәгълүмат

Югары Осланның үзәк өлешендә (Автоюл урамы буенча) янгын сүндерү бүлеге урнашкан.

Югары Ослан территориясендә түбәндәге янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү объектлары тәкъдим ителгән:

- янгын гидрантлары: 39;
- янгын резервуарлары (җир асты): 9;

– янгын пирслары (Куйбышев сусаклагычында): 3 (проектның график материаллары составында табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы янаган территорияләр картасында күрсәтелгән).

Бистә территориясендә Киров түбәндәге янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү объектлары тәкъдим ителде:

- янгын гидрантлары: 2;
- янгын резервуарлары (буа): 1.

Югарыда күрсәтелгән белешмәләр Югары Ослан районының 112 ПСЧ янгынга каршы су белән тәэмин итү картасы нигезендә китерелде.

Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча чаралар

Югары Ослан авыл җирлеге территориясе өчен актуаль булган янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча чараларга кертергә кирәк:

– янгын чыганагыннан читтә таралуны чикли торган күләм-планлаштыру карарларын һәм чараларны куллану;

- Эвакуация юлларын, янгынны ачыклау системаларын (янгын сигнализациясе җайланмалары һәм системалары) урнаштыру;
– янгын куркынычлыгы класслары, бина һәм корылмаларның янгын куркынычсызлыгы классларына туры килә торган төп төзелеш конструкцияләрен куллану;
- янгын саклау составлары (шул исәптән антипиреннар һәм уттан саклаучы буяулар) һәм төзелеш конструкцияләренең ут ныклыгы чикләрен арттыру өчен төзелеш материаллары куллану;
- шартлатуга каршы саклау системаларын технологик җиһазлауда җайланма;
- янгын сүндерү автомат һәм (яки) автоном җайланмаларын куллану;
– янгын саклау бүлекчәләре эшчәнлеген оештыру;
– янгын сүндерү техникасының янгын урынына тоткарлыксыз баруын тәэмин итү;
- янгын турында халыкка хәбәр итү һәм элемтә белән тәэмин итү;
– халыкны янгын куркынычсызлыгы чараларына өйрәтүне оештыру һәм янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә пропаганда.

8. ПРОЕКТНЫҢ ТӨП ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ

Таблица 23

№	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	Хәзерге хәле	Исәпләү вакыты
1	Авыл җирлеге мәйданы	га	6098,338	6098,338
2	Торак пункт территорияләре мәйданы	га	1494,427	1526,619
	шул исәптән:			
	Югары Ослан авылы	га	1408,271	1422,053
	Студенец авылы	га	32,639	32,639
	Киров п.	га	53,517	71,927
3	Халык саны	чел.	5154	15479 *
4	Торак фонды күләме	мең. кв. м	128,22	423,22 *
5	Территорияләр балансы **			
	шәхси торак йортлар төзү территорияләре	га / %	449,017 / 7,36	514,367 / 8,43
	күпфатирлы торак йортлар төзелеше территорияләре	га / %	18,306 / 0,3	18,306 / 0,3
	перспективалы торак төзелеш территорияләре	га / %	0 / 0	520,6 / 8,54
	социаль, иҗтимагый һәм эшлекле билгеләнештәге объектлар территорияләре	га / %	31,487 / 0,52	66,945 / 1,1

	гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылык, яшелчәчелек яки дача берләшмәләре территорияләре	га / %	244,447 / 4,01	248,017 / 4,07
	рекреацион билгеләнеш территорияләре	га / %	16,626 / 0,27	189,72 / 3,11
	сәнәгать предприятиеләренең җитештерү территорияләре:			
	сәнәгать җитештерүе предприятиеләре территорияләре	га / %	4,627 / 0,08	31,572 / 0,52
	авыл хуҗалыгы предприятиеләре һәм авыл хуҗалыгын тәэмин итү объектлары территорияләре	га / %	32,282 / 0,53	47,033 / 0,77
	склад территорияләре	га / %	14,313 / 0,23	18,605 / 0,31
	инженерлык инфраструктурасы һәм коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары территорияләре	га / %	7,0 / 0,11	11,358 / 0,19
	транспорт инфраструктурасы объектлары территорияләре	га / %	30,082 / 0,49	30,088 / 0,49
	махсус билгеләнештәге территорияләр	га / %	6,669 / 0,11	6,669 / 0,11
	зиратлар территориясе	га / %	7,868 / 0,13	14,061 / 0,23
	авыл хуҗалыгы җирләре:			
	сөрүлек	га / %	1710,365 / 28,05	873,793 / 14,33
	көтүлекләр, печән чабу урыннары, ятма	га / %	304,754 / 5,0	231,779 / 3,8
	урманнар, башка үсемлекләр:			
	урманнар	га / %	1679,644 / 27,54	1678,295 / 27,52
	Акватория:			
	өске су объектлары	га / %	1418,125 / 23,25	1415,837 / 23,22
	торак пунктларның башка территорияләре	га / %	124,52 / 2,04	0,0 / 0,0

* торак төзелеше территорияләренең мәйданнарын арттыру мөмкинлеген исәпкә алып, якынча күрсәткечләр күрсәтелгән

** гамәлдәге нигезләмәдә территорияләр балансын исәпләгәндә факттагы функциональ файдалану территорияләре мәйданнары, исәп - хисап чорына территорияләр балансын-функциональ зоналар тәкъдим иткән функциональ файдалану территорияләре мәйданы исәпкә алынды.